

SLOVENSKI

Izdaja in tiska časopisno podjetje Slovenski poročevalac - direktor: Bedi Janžaba. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vojnjak. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 1, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-II, telefon 3-522 do 23-524 - Oglasi: oddelci Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896, 23 Ljubljanske naravnike 10-46, za zunanje 21-832 - Poštni predal št. 23 - Zlota računa pri Komunalni banki Ljubljana številka 006-704/1-367 - Vseščina naročnina 230 din

Poročevalac

OBISK INDONEZIJSKEGA PREMIERA

Na potovanju po Jugoslaviji

Džuanda Kartavidžaja je večeraj zjutraj prispel v Sarajevo, odkoder je popoldne odpotoval v Zenico

SARAJEVO, 16. okt. (Tanjug). Predsednik vlade republike Indonezije Džuanda Kartavidžaja je prispel davi iz Beograda v Sarajevo na enodneveni obisk v LR BiH, kjer so mu privedili slovesen sprejem. Visokega indonezijskega gosta so pozdravili na železniški postaji predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Pucar in drugi visoki državni funkcionarji.

Posebni vlak s predsednikom Džuando in člani njegovega spremstva je prispel na slovesno okrašeno železniško postajo ob osmih. Predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Pucar se je pristočno pozdravil s indonezijskim premiero, s soprogo in člani spremstva. Sarajevski pionirji so izročili predsedniku Džuandi in njegovi soprogi sнопke cvetja. Ko je godba odigrala indonezijsko in jugoslovansko himno, sta predsednika Džuanda in Pucar pregledala častno četo.

Na poti skozi mesto so Sarajevčani pristočno pozdravljali visoke goste in ulice, po katerih je vozila kolona avtomobilov, so bile okrašene z indonezijskimi in jugoslovanskimi zastavami. Kmalu po prihodu si je premier Džuanda ogledal Sarajevo. Najprej je obiskal muzej Gavrila Principa, kjer se je vpisal v knjigo obiskovalcev. Po obisku v Gazi-Husrevbegovi džamiji se je premier Džuanda odpravil v pokrajinski muzej, kjer si je ogledal etnografski oddelk.

Predsednik republike na Brionih

Brioni, 16. okt. (Tanjug). Predsednik republike Tito je prispel na Brione, kjer bo ostal nekaj časa na zdraviljenju zaradi pekovnih lumbosakralnih znakov, ki so se pojavili v zadnjem času.

Burgiba pojasnjuje

Predsednik Tunizije je med drugim obtožil Egipt, da je koval zaroto proti njegovemu življenju - Tunizijsko veleposlaništvo se danes seli iz Kaira

TUNIS, 16. okt. (Reuter). Ko je Habib Burgiba v govoru na začetku novega zasedanja parlamenta pojasnjeval sklep tunizijske vlade o prekinitvi diplomatskih odnosov z ZAR, je napelil niz obtožb proti ZAR.

Dejal je tudi, da »ne more biti več nobenih uradnih odnosov med Tunizijo in ZAR. Z izjavo, da je Egipt nudil zaščito Salahu Ben Jusufu, ki ga je poskušal ubiti, in mu dal potni list, ter orožje, je predsednik Burgiba obtožil ZAR sodelovanja v poskusu njegovega uboja.

V nadaljevanju govora je tunizijski predsednik Burgiba poudaril, da vodi Tunizija prozračno politiko in da ga to »razlikuje od politike, ki jo skuša vsiliti ZAR celemu arabskemu svetu.

Burgiba je dejal, da imajo tudi nekatere druge države članice Arabskega lige enaka stališča kot Tunizija, »vendar je bila samo Tunizija tako hrabra, da je obtožila ZAR vmešavanja v notranje zadeve držav članic lige.

Na koncu je predsednik Burgiba še poudaril, da je Tunizija mnenja, da morajo to vprašanje reševati vse arabske države. Vlada svobodne Alžirije je neop izrazila »svoje globoko obžalovanje« zaradi najavljene prekinitve diplomatskih odnosov med Tunizijo in ZAR. V sporočilu, ki so ga ob tej priložnosti objavili, je med ostalimi rečeno, da ta prekinitve nji na škodo dobrih odnosov alžirske vlade z ZAR in Tunizijo. Začasna alžirska vlada je tudi izrazila zaupanje v ponovno

priljubljanje in sodelovanje med obema državama.

Maroško veleposlaništvo v Kairu je sporočilo, da »Maroko obžaluje da je prišlo do prekinitve«, vendar pa to ne bo škodilo odnosom z severnoafriške države z ZAR.

Predstavnik vlade ZAR je sporočil, da je tunizijska vlada obvestila vlado ZAR, da bo vse osebe tunizijskega veleposlaništva v Kairu zapustilo državo

gih meščanov. Ob 13 je predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Pucar privedil slovesno kosilo v njegovo čast.

Poleg soproge premiera Džuande in članov njegovega spremstva so bili na kosilu navzoči predsednik izvršnega sveta BiH Osman Karabegović, član zveznega izvršnega sveta Hasan Brkić, podpredsednika republike izvršnega sveta Uglješa Danilović in Seifet Maglajić, komandant sarajevske vojaške oblasti general-polkovnik Milutin Morača in drugi.

Predsednik Pucar in premier Džuanda sta med kosil-

Dr. Vladimir Bakarić na avtomobilski cesti

Osočec, 16. okt. (Tanjug). Gradbišče avtomobilske ceste med Ljubljano in Zagrebom je obiskal danes predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić. Ogledal si je nekatera mladinska naselja in delo na avtomobilski cesti, kjer se je zanimal za dosežane uspehe kakor tudi za življenje in delo mladinskih delovnih brigad.

Averof potuje v Pariz

Grški zunanji minister bo skušal razložiti članicam sveta NATO grško stališče do Cipra

že jutri. Izjavil je tudi, da je tunizijska vlada zahtevala, da naj vsi člani veleposlaništva ZAR zapustijo Tunis.

Predstavnik vlade je sporočil, da je Irak privolil, da bo zastopal interese ZAR v Tuniziji. Libija pa bo zastopala v ZAR koristi Tunizije.

Delegacije in obiski

BEograd, 16. okt. (Tanjug). Indonezijski premier Džuanda Kartavidžaja bo v soboto obiskal Slovenijo. Okrog devetih dopoldne bo na Otočcu obiskal mladinske brigade, v Ljubljano pa bo prispel popoldne. Popoldne se bo indonezijski premier s svojim spremstvom odpravil na Gorenjsko, kjer si bo ogledal hidrocentrale Medvede.

ATENE, 16. okt. (Tanjug). Grški minister za zunanje zadeve Averof bo jutri v Parizu prisostvoval sestanku stalnega sveta NATO, na katerem bodo razpravljali o ciprskem vprašanju. Njegova naloga je, da članicam te organizacije pojasni definitivno stališče Grčije do konference o Cipru in njena stališča do drugih aspektov tega problema, predvsem do Macmillanovega plana.

Averofovo pot v Pariz spravljajo tudi v zvezi z nedavno izraženo namero vlade, da se pospešijo razgovori v stalnem svetu NATO. Pred nekaj dnevi je predsednik vlade Karamanlis izjavil, da se Grčija ne strinja z brezkončnim razpravljanjem o tem problemu v NATO v času, ko je položaj na Cipru zelo težak in ko je potrebno najti hitre in učinkovite rešitve za njegovo pomirjenje.

Na večeršnjem sestanku grške vlade, na katerem sta prisostvovala tudi nadškof Makarios in predsednik grške skupščine Rodopoulos, so sklenili, da bodo vložili vse napore, da bi se že jutri na sestanku stalnega sveta NATO končala diskusija v okviru te organizacije. Averof je dobil točna navodila o tem, kakšno stališče naj zavzame do novih britanskih in turških predlogov.

Pedeset predstavnikov organizacij ciprskih Grkov v Lima-solu je danes poslalo protestni memorandum Združenim narodom zaradi nečloveškega postopanja v koncentracijskih taboriških na Cipru. V njem zahtevajo, da OZN posreduje in opozarjajo, da poročila o slabem ravnanju, čeprav večkrat objavljena v ciprskem tisku, niso bila nikoli demantirana. Davi so neznanji vrgli na

Libija ima novega načelnika generalnega štaba

Bengazi, 16. okt. (Reuter). Libijski kralj je objavil dekret o odstavitvi dosedanjega načelnika generalnega štaba libijske vojske generala Abdela Ahmeda Rageba, bivšega iraškega oficirja, ki je bil po nedavnih dogodkih v Iraku odpuščen iz rajske vojske. General Rageb je bil poveljnik bagdadske vojske oblasti, preden je na osnovi sporazuma med Irakom in Libijo v začetku tega leta prišel v Libijo za načelnika generalnega štaba. Novi načelnik generalnega štaba libijske vojske je sedaj libijski general Sanusi Latoufi.

Diplomatska kronika
BEograd, 16. okt. (Tanjug). Dosedanji veleposlanik FLRJ v Moskvi Veljko Mičunović se je vrnil iz ZSSR v Beograd.

lom izmenjala prisrčni zdravici.

Predsednik indonezijske vlade s soprogo in člani spremstva je popoldne po tretji uri odpotoval s posebnim vlakom iz Sarajeva v Zenico. Od nje ga so se na železniški postaji poslovili predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Pucar s soprogo, predsednik republike izvršnega sveta Osman Karabegović in drugi.

Sinoči je predsednik vlade republike Indonezije Džuanda privedil v Beogradu v Dvoru na Dedinju slovesen sprejem, ki se ga je udeležilo nekaj sto povablencev.

Po sprejemu je premier Džuanda s soprogo natanko ob 23.10 prispel na železniško postajo skupaj s podpredsednikom Edvardom Kardeljem in njegovo soprogo. Po pregledu častne čete gardistov se je visoki gost poslovil od jugoslovanskih voditeljev in članov diplomatskega zbora. Pred odhodom vlada sta se predsednik Džuanda in soproga prisrčno poslovila od podpredsednika Edvarda Kardelja in njegove soproge.

Na poti po Jugoslaviji spremljajo indonezijskega premiera član zveznega izvršnega sveta Hasan Brkić, jugoslovanski veleposlanik v Indoneziji dr. Stane Pavlič, indonezijski veleposlanik v Jugoslaviji Sudarsono in drugi.

Premier Džuanda prispe v soboto v Slovenijo

Indonezijski premier Džuanda Kartavidžaja bo v soboto obiskal Slovenijo. Okrog devetih dopoldne bo na Otočcu obiskal mladinske brigade, v Ljubljano pa bo prispel popoldne. Popoldne se bo indonezijski premier s svojim spremstvom odpravil na Gorenjsko, kjer si bo ogledal hidrocentrale Medvede.

Averof potuje v Pariz

Grški zunanji minister bo skušal razložiti članicam sveta NATO grško stališče do Cipra

ATENE, 16. okt. (Tanjug). Grški minister za zunanje zadeve Averof bo jutri v Parizu prisostvoval sestanku stalnega sveta NATO, na katerem bodo razpravljali o ciprskem vprašanju. Njegova naloga je, da članicam te organizacije pojasni definitivno stališče Grčije do konference o Cipru in njena stališča do drugih aspektov tega problema, predvsem do Macmillanovega plana.

Averofovo pot v Pariz spravljajo tudi v zvezi z nedavno izraženo namero vlade, da se pospešijo razgovori v stalnem svetu NATO. Pred nekaj dnevi je predsednik vlade Karamanlis izjavil, da se Grčija ne strinja z brezkončnim razpravljanjem o tem problemu v NATO v času, ko je položaj na Cipru zelo težak in ko je potrebno najti hitre in učinkovite rešitve za njegovo pomirjenje.

Na večeršnjem sestanku grške vlade, na katerem sta prisostvovala tudi nadškof Makarios in predsednik grške skupščine Rodopoulos, so sklenili, da bodo vložili vse napore, da bi se že jutri na sestanku stalnega sveta NATO končala diskusija v okviru te organizacije. Averof je dobil točna navodila o tem, kakšno stališče naj zavzame do novih britanskih in turških predlogov.

Pedeset predstavnikov organizacij ciprskih Grkov v Lima-solu je danes poslalo protestni memorandum Združenim narodom zaradi nečloveškega postopanja v koncentracijskih taboriških na Cipru. V njem zahtevajo, da OZN posreduje in opozarjajo, da poročila o slabem ravnanju, čeprav večkrat objavljena v ciprskem tisku, niso bila nikoli demantirana. Davi so neznanji vrgli na

Sprejem na indijskem veleposlaništvu

Beograd, 16. okt. (Tanjug). Indijski veleposlanik v Beogradu Ali Džabar Bang je privedil sprejem ob obisku indijskega veleposlanika v Parizu Panikara in člana indijskega parlamenta Aške Mehta.

RAZPRAVA O RAZOROŽITVI
New York, 16. okt. (Reuter). Politični odbor je nadaljeval z razpravo o razorožitvi. Prvi govornik je bil romunski delegat Silviu Brucan. Romunski delegat je govoril o nevarnosti jedrske oborožitve in se zavzel za prekinitve jedrskih poskusov.

S sprejema, ki ga je privedil Edvard Kardelj na čast premiera Džuande

Brez presenečenj

SESTANEK ADENAUER - SMIRNOV
OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

BONN, 16. okt. (Po telefonu). Dolgo pričakovani obisk sovjetskega veleposlanika Smirnova kanclerju Adenauerju ni prinesel nobenih presenečenj, kar pomenjuje v tujakih političnih krogih kot presenečenje. Politična javnost se je v znamenju ugodnih vetrov v odnosih Sovjetska zveza - Zahodna Nemčija, ki pihajo od obiska Mikošana, tiho nadejala vsaj nekakšnih znakov možnosti pokrenitve vprašanja nemške združitve.

V devetdesetih minutah, kolikor je trajal razgovor v palači Schaumburg, ni bil zapažen nič in nov element za rešitev nemškega vprašanja s sovjetske strani ni bil dan niti naj-ravnejši namig odstopanja od dosedanjih koncepcij, če tolikokrat izraženih in prav tolikokrat zavrnjenih od Bonna in zahodnih sil. Če bi z diplomatsko lečo vendarle iskali nov element v tem relativno dolgem in - kot tu poudarjajo -

ostrem razgovoru kanclerja s Smirnovim, ki so ga tu smatrajli doslej za človeka, s katerim je mogoče odkrito govoriti; v zvezi s kompleksom »Vzhodna Nemčija«, je Smirnov kategorično zavrnil kakršnokoli intervencijo v korist prebivalstva v Vzhodni Nemčiji. Sovjetska zveza se neče mešati v zadeve »tretjih dežel« - se glasi formulacija, s katero je bila zavrnjena Adenauerjeva zahteva, naj Sovjetska zveza vpliva na politiko v Pankovu. To pomeni potrditev teze, da se iz za oskne meje nahaja suverena država, kar Zahodna Nemčija odločno zanika.

Na drugi strani je to ponovna napoved, da vidi Sovjetska zveza možnost pokrenitve vprašanja združenja in mirovne pogodbe z mrtve točke edinole v razgovorih dveh nemških držav. Vsebinska razgovor je povenov sovjetski udarec Adenauerjevi priljubljeni tezi, po kateri se ključ problema nahaja v Moskvi.

V Moskvi je bil nenadoma objavljen tekst petega memoranduma, ki ga je Smirnov izročil Adenauerju na večeršnjih razgovorih.

Djurdje Zelmanović

Prve razpoke

V alžirskem komiteju javne rešitve so se sprli okrog napovedane splošne stavke

ALZIR, 16. okt. (Reuter). Alžirski »komite za javno rešitve je sprejel sklep o odložitvi stavke, ki so jo najavili za danes popoldne. Ta sklep so sporočili po razgovorih delegacije komiteja z generalom Salanom, ki se je sinoči energično izjasnil proti stavki.

Za sklep o odložitvi stavke je volilo 13 članov komiteja, medtem ko se je 10 članov izjasnilo proti. Kot se je zvedelo, je komite, v katerem je še sinoči prišlo do nesoglasij v zvezi s stavko, zasedal celo jutro.

V sporočilu o odlaganju stavke je rečeno, da so ta sklep sprejeli zaradi »višjih državnih interesov« in s ciljem »ohranitve enotnosti« v komiteju javne rešitve.

Na alžirskih ulicah so se davi pojavili vojaški avtomobili, iz katerih so z močnimi zvočniki pozivali prebivalstvo, naj ne posluša odredbo o stavki, ki jo je sinoči objavil komite za javno rešitve. Komite je napadel premiera de Gaulle zaradi njegove odločitve, da se morajo vse vojaške osebe umakniti iz komiteja. Oficirji so njegov ukaz ubogali.

V glavnem mestu Alžirije je vladalo danes normalno stanje in so delavci prišli na delo. Medtem se zdi, da se razcep v komiteju za javno rešitve vedno bolj pogloblja. Ekstremni desničarski člani tega organa so sinoči sprejeli sklep o stavki. Vendar jih je bilo od skupno 64 članov 23 proti temu sklepu, med njimi tudi predsednik komiteja dr. Sid Karefa.

Trije veliki alžirski dnevnik so danes na prvih straneh objavili poziv generala Salana prebivalstvu, naj ne posluša ukaza o stavki.

Isti predstavnik je tudi dejal, da je britanska vlada v zvezi z generalnim sekretarjem OZN Dagom Hammar-skjöldom, ki se je s predstavnikom ZAR razgovarjal o tehničnih podrobnostih umika britanskih čet, z ozirom na to, ker plan evakuacije čet predvideva tudi preletavanje britanskih letal nad sirskega ozemljem.

DVA KOMENTARJA O FORMOZI

New York, 16. okt. (Reuter). Današnji »New York Times« objavlja uvodnik, v katerem opozarja na predlog, da bi se otoka Kvernjoj in Macu vrnila

SAHOVSKO PRVENSTVO LRS

Druga tretjina za Stupico

Rezultati X. kola: inž. Krivec: Stupica 0:1, Bajec: Baydek in Germex: Njegovan remi, Parma: Draksler 1:0, Plavčak: Lesnik 0:1, Tomšič: Kržišnik in Lember: Vovčernik remi, Puc: Guzel 1:0.

PREKINJE PARTIJE IX. KOLA: Guzel: Longor in Vospernik: Tomšič 1:0, Kržišnik: Plavčak in Lesnik: Parma remi.

Vodi Stupica s 7,5 točke, sledijo: Puc 7, Germex 6,5, Parma 6, Vovčernik 5,5 (D), Bajec 5,5, Baydek 5 (D), Kržišnik in Njegovan 5 (D), F. B.

VREME

Napoved za petek: Zmerno do precej oblačno vreme. Temperatura ponoči med 4 in 8, v Primoreju okoli 10, najvišje dnevne med 16 in 18, v Primoreju okrog 17 stopinj C.

PRED ZASEDANJEM ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Važni predlogi zakonov s področja gospodarstva in socialne politike

Kreditni za zgraditev rečnih in jezerskih ladj, za zboljšanje prometa in druge nujne potrebe — Odbor za organizacijo oblasti je odobril spremembe zakona o javnih uslužbencih, odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pa spremembe zakona o vojaških vojnih invalidih — Povečanje prejemkov delavcev v železniških podjetjih

BEOGRAD, 16. okt. (Tanjug). V zvezni ljudski skupščini se je sestalo danes sedem odborov zveznega zbora in zbora proizvajalcev, ki razpravljajo o vrsti zakonskih predlogov in odločb s področja uprave, gospodarstva in socialne politike. Ob 10. dopoldne sta se sestala oba odbora za gospodarstvo, da razpravljata o predlogu odločbe o izpremembi zveznega družbenega plana za leto 1958, o odobritvi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije, o izpremembi odločbe o obrestni meri za sredstva gospodarskih organizacij za sredstva, naložena v bankah in za kratkoročne kredite ter o predlogu odločbe o potrditvi in predpisov zveznega izvršnega sveta.

Ob 10. dopoldne se je sestel tudi odbor za organizacijo oblasti in uprave zaradi razprave o predlogu zakona o spremembah in izpopolnitvah zakona o javnih uslužbencih. Danes sta začela delati tudi odbor za socialno politiko pri zveznem zboru in odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev, ki razpravljata o predlogu zakona o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju in zakona o spremembah zakona o vojaških vojnih invalidih, kakor tudi o predlogu odločbe o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij in o predlogu odločbe o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovanskih železnic.

Zakonske predloge, ki so na dnevnem redu odbora za socialno politiko, odbora za vprašanja dela in socialnega zavarovanja ter odbora za organizacijo oblasti in uprave, sta obravnavala tudi zakonodajna odbora zveznega zbora in zbora proizvajalcev, ki sta se sestala ob 17. uri.

O ČEM SO RAZPRAVLJALI V GOSPODARSKIH ODBORIH

Odbora za gospodarstvo obeh zborov zvezne ljudske skupščine sta sprejela danes na ločenih sejah predloge nekaterih odločb, ki naj pripomorejo k uresničenju zveznega družbenega plana za leto, kakor tudi k učinkovitejšemu poslovanju posameznih gospodarskih panog.

Oba odbora za gospodarstvo sta se strinjala, da je treba izpremeniti zvezni družbeni plan v toliko, da se omogoči plačilo 350 milijonov dinarjev iz splošnega investicijskega sklada za zgraditev nekaterih rečnih in jezerskih ladj. Ta sredstva bi se dala brez obveznosti povračila. Zainteresirane ljudske republike, ljudski odbori in podjetja bi sodelovala pri stroških zgraditve teh ladj s 15 %.

Za izpolnitev zveznega družbenega plana za leto je važen predlog odločbe o izplačilu 13 milijard din iz gospodarskih rezerv federacije. To odločbo sta sprejela in sprejela oba odbora za gospodarstvo zvezne ljudske skupščine. Največ teh sredstev bo šlo za posojilo 5 milijard din iz splošnega investicijskega sklada za opremo določenih proizvodnih. S tem se bo zainteresiranim gospodarskim organizacijam omogočilo, da skupijo s srednjeročnim posojilom tovorna cestna vozila, opremo za industrijo tekstila, usnja, gradbenega materiala, kakor tudi za mlinsko in elektroindustrijo.

Podjetjem Skupnosti jugoslovanskih železnic se dodeli 2,5 milijarde din brez obveznosti povračila, da bi omogočili investicije, ki so neobhodne za razvoj železniškega prometa. Tovarna avtomobilov v Pribroju na Limu bo dobila posojilo v višini 1.700.000.000 din, ki jih bo porabila poleg 350 milijonov din iz svojih skladov za nabavo opreme, potrebne za usposabljanje podjetja za proizvodnjo 1000 kamionov na leto.

Iz gospodarskih rezerv federacije naj bi prejel 1.200.000.000 din Jugoslovanski Rdeči križ za pokritje stroškov za prevoz žil-

SPREMEMBE ZAKONA O VOJASKIH VOJNIH INVALIDIH

Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru je sprejel dopoldne predlog zakona o izpremembah zakona o vojaških vojnih invalidih in predlog odločbe o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev v določenih gospodarskih organizacijah v Skupnosti jugoslovanskih železnic.

Predstavnica zveznega izvršnega sveta Lidija Sentjarc je seznanila člane odbora z vsebino predloga o izpremembah zakona o vojaških vojnih invalidih. S predlaganimi izpremembami se ne izpremenja invalidnina, pač pa se povečuje invalidski dodatek. Invalidnino je treba obravnavati kot nekakšno vrsto narodnega priznanja, stališče zveznega izvršnega sveta pa je, kakor je poudarila Lidija Sentjarc, da je treba povečati invalidski dodatek, torej tiste prejemke, ki jih dobivajo invalidi za varstvo svojega življenja. Po predlogu zakona pripada vojaškim vojnim invalidom I. skupine poleg invalidnine tudi dodatek za nego in pomoč druge osebe v znesku 6.700 din na mesec. Višina invalidskega dodatka je odvisna od imovinskega in družinskega stanja dohodkov. Za vojaške vojne invalide od I. do IV. skupine bo dodatek najmanj 4.500 in največ 9.500 din

membah zakona o vojaških vojnih invalidih se ublažijo stroge posledice sodne obsodbe. Ta zakonski predlog omejuje izgubo invalidskih pravic samo za čas, ko obojonec prestopa kazen, medtem ko so po dosedanjih predpisih vojaški vojni invalidi trajno izgubili invalidske pravice, ako so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja proti ljudstvu in državi na kazen strogega zapora najmanj pet let.

Ta zakonski predlog določa, da nimajo invalidskih pravic osebe, ki so bile obojonec zaradi sodelovanja v boju proti narodnoosvobodilni vojski. Te osebe lahko izjemno pridobijo invalidske pravice v veljavnosti v naprej, ako se jim črtajo pravne posledice obsodbe z rehabilitacijo, amnestijo ali pomilostitvijo.

SEJA ZAKONODAJNIH ODBOROV

Zakonodajna odbora zveznega zbora in zbora proizvajalcev sta začela dopoldne razpravljati o predlogih zakonskih predpisov, ki so jih dopoldne obravnavali štirje skupščinski odbori.

Na dnevnem redu zakonodajnega odbora zveznega zbora sta predlog zakona o izpremembah zakona o vojaških vojnih invalidih, ki ga je dopoldne sprejel odbor za socialno politiko zveznega zbora, in predlog zakona o spremembah zakona o javnih uslužbencih, ki ga je sprejel odbor

Odbor je sprejel tudi predlog odločbe o povečanju minimalnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovanskih železnic. Zaradi ugotavljanja osnove za obračunavanje prispevka iz dohodkov se minimalni osebni dohodki delavcev teh podjetij povečajo za 20 % v železniških transportnih podjetjih ter za 10 odstotkov v podjetjih za vzdrževanje prog in podjetij spalnih in jedilnih vagonov.

Odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev je prav tako sprejel danes predlog o povečanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij v Skupnosti jugoslovanskih železnic.

Oba odbora bosta nadaljevala svoje delo jutri dopoldne.

S SEJE UNIVERZITETNEGA SVETA

Stopnja reforme: načrti študija

Pedagogi za diferenciacijo študija v višjih letnikih in organizacijo podiplomskega študija — Priporočilo o zvišanju štipendij — Ustanovitev sklada za gradnjo študentskih stanovanj

Ljubljana, 16. okt. V Klubu ljudskih poslancev je bila seja univerzitetnega sveta pod predsedstvom Franca Peroviča. Uvodoma je svet obravnaval priporočilo Zvezne ljudske skupščine in zaključke zasedanja Skupnosti jugoslovanskih univerz v zvezi s reformo študija na naših univerzah.

Člani sveta so v razpravi ugotovili, da priporočilo ni presenetilo naše univerze, ker je Ljudska skupščina LRS že potrdila nove fakultetne statute, ki določajo tudi nove učne načrte ter skrajšanje študija v skladu s potrebami, ki jih terja naš gospodarski kulturni in splošni družbeni razvoj. Univerzitetni svet je priporočil fakultetam, naj začnejo uresničevati priporočilo ter je poudaril, da je zdaj težiče nadaljnjih prizadevanj pri uresničevanju reforme na izdelavi novih študijskih programov fakultet, ki morajo ustrezati zakonskim določilom o skrajšanju študija. Obenem bodo morale fakultete organizirati za nadaljnje izpopolnjevanje kadrov in usposabljanje visokokvalificiranih stro-

kovnikov posamezne oblike podiplomskega študija za specializacijo, pripravo doktoratov itd. Svet je tudi menil, naj fakultete takoj začne uveljavljati ta načela, hkrati pa je predlagal, naj prouči tudi možnost, kako bi že študenti višjih letnikov prilagodili svoj študij novim študijskim programom, da bi lahko kar najhitreje diplomirali. Posebej pa je svet še opozoril, da morajo fakultete čimprej temeljito proučiti svoje materialne potrebe. Priporočilo zvezne ljudske skupščine obvezuje univerze, da takoj pripravijo perspektivne načrte svojega razvoja, ker bodo le tako lahko zagotovljena potrebna sredstva v družbenih načrtih federacije in ljudskih republik za izboljšanje materialnih pogojev fakultet.

NOVE OBLIKE IN METODE ŠTUDIJA

Novi rektor ljubljanske univerze prof. dr. Dolfo Vogelcnik je v razpravi dejal, da je treba gledati na spremembo sistema in vsebine študija na univerzi iz vidika celotnega procesa šolske reforme, ki presega okvir naših meja, zakaj povsod v svetu občutijo krizo v rasti šolstva in se zavedajo nujnosti reforme. Le z novimi oblikami in metodami študija na univerzi bo mogoče slediti razvoju znanosti, ni pa mogoče tega doseči z daljšo študijsko dobo. Rešitev vidi v ustreznejših oblikah izbirnega študija v višjih letnikih, kakor tudi v diferenciaciji študija.

Nato je rektor poudaril pomembnost diplomskega študija, ki mo-

Tržne inšpekcije odkrile kršitve predpisov o dogovorjenih cenah

Podjetja in zadrage kupovale prašiče in goveda po višjih cenah

BEOGRAD, 16. okt. (Tanjug). Organi tržnih inšpekcij so vložili 225 prijav proti zadrugam in podjetjem, ki so kupovale blago po višjih cenah, kot je bilo določeno v dogovori. Kakor navaja poročilo zveznega tržnega inšpektorata, je predpis o najvišjih dogovorjenih cenah prekršilo 142 kmetijskih zadrug, 66 trgovinskih podjetij, 21 podjetij za predelavo kmetijskih pridelkov in 26 zadrugnih poslovnih zvez.

V kršitvi dogovorjenih odkupnih cen prednjači tovarna prekajenih izdelkov »Gavrilovič« v Petrinji. To podjetje je kupovalo bele mesnate prašiče po 210 in 215 din za kilogram, medtem ko je bila najvišja dogovorjena cena 205 dinarjev. Tovarna »Gavrilovič« je kršila dogovorjene cene tudi pri nakupovanju mastnih prašičev, za katere je plačevala 20 din za kilogram več, kakor je bilo dogovorjeno. Govedo II. vrste so odkupovalci »Gavrilovič« plačevali do 47 din več za kilogram.

Prašiče in goveda so kupovale po znatno višjih cenah tudi mnoge kmetijske zadrage. Zadruga v Trbovljah je plačala za bele mesnate prašiče 25 dinarjev za kilogram več, kakor je dogovorjena cena, kmetijske zadrage iz Stor. Nove vasi, Skaručne in Vodič pa so odkupovale mastne prašiče po 20 din več, kakor je dogovorjeno. Predpise o dogovorjenih cenah so kršila pri odkupova-

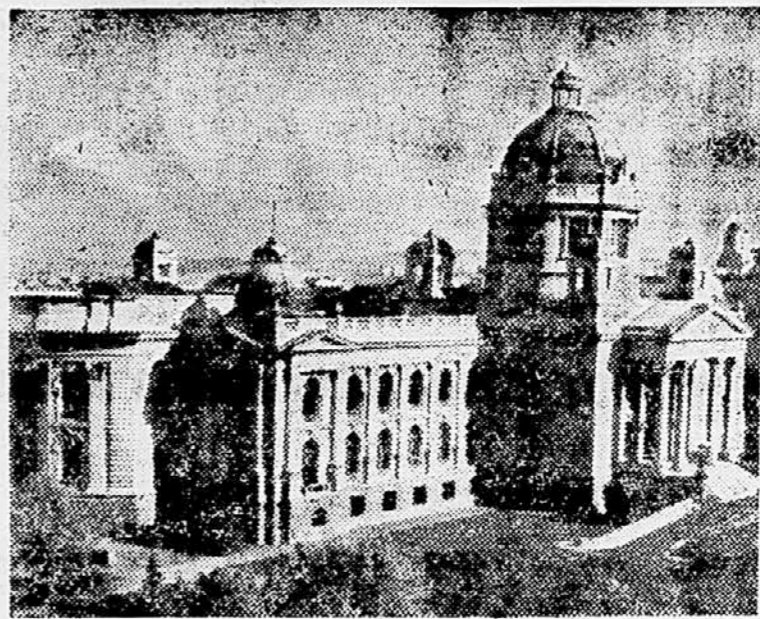
Sporočilo zvezne komisije za nuklearno energijo

BEOGRAD, 16. okt. (Tanjug). Pri delu z ničelnim reaktorjem v inštitutu za nuklearne znanosti »Boris Kidrič« v Vinči je bilo 15. oktobra 6 sodelavcev, ki upravljajo reaktor, izpostavljenih radioaktivnemu žarčenju nad dovoljeno stopnjo.

Zvezna komisija za nuklearno energijo je imenovala komisijo, ki bo proučila ta primer. Sodelavci, ki so bili izpostavljeni večjemu žarčenju, so pod zdravniškim nadzorstvom in je bilo ukrepano vse za njihovo zdravljenje.

2-mesečna prepoved igranja NK Rudar v Trbovljah

Disciplinsko sodišče NZS je v zvezi s incidentom pri tekmi Rudar : Maribor kaznoval NK Rudar s dvomesečno prepovedjo nastopanja prvega moštva na domačem igrišču ter denarno kaznijo 50.000 din.

Poslojpe zvezne ljudske skupščine, kjer se bodo vrata kmalu odprla.

Plačevanje davkov še zaostaja

V osmih mesecih je bilo plačanega davka na dohodek in obvezne občinske doklade le 56% — Obrtniki zaostajajo pri plačevanju davkov — Preslabe davčne službe pri občinskih ljudskih odborih

BEOGRAD, 16. okt. (Tanjug). V osmih mesecih letos je bilo plačanih davkov in taks 15.400 milijonov din več kakor v istem času lani, oziroma 68 odst. letošnjega plana. V posameznih ljudskih republikah so plačali davka: v Srbiji 65 odst., v Hrvaški 69 odst., v Sloveniji 75 odst., v Bosni in Hercegovini 71 odst., v Makedoniji 73 odst. in v Crni gori 58 odst. Samo kmetovalci so plačali 7.545 milijonov din davka, in sicer: davka na dohodek 4.005 milijonov obvezne občinske doklade 1.348 milijonov ter fakultativne občinske doklade 2.042 milijonov dinarjev.

Kljub uspešnemu plačevanju vseh davkov zaostaja plačevanje nekaterih osnovnih davčnih dajatev, in sicer največjega števíla davčnih obveznikov, v primerjavi s planom, čeprav so tudi te davke plačali glede na letno leto v večjem znesku. Tako je bilo na primer davka na dohodek in obvezne občinske doklade plačanega v tej dobi samo 58 odstotkov, čeprav določa plan 66 odstotkov.

Počasneje so plačevali davek kmetovalci na področju ožje Srbije, deloma pa tudi v Bosni in Hercegovini v glavnem zaradi zmanjšanja zmanjšanja pridelka poznih poljščim, predvsem zaradi zmanjšane pridelka kourze.

Zadovoljivo pa ni plačevanje davka pri obrtnikih. Obrtniki so

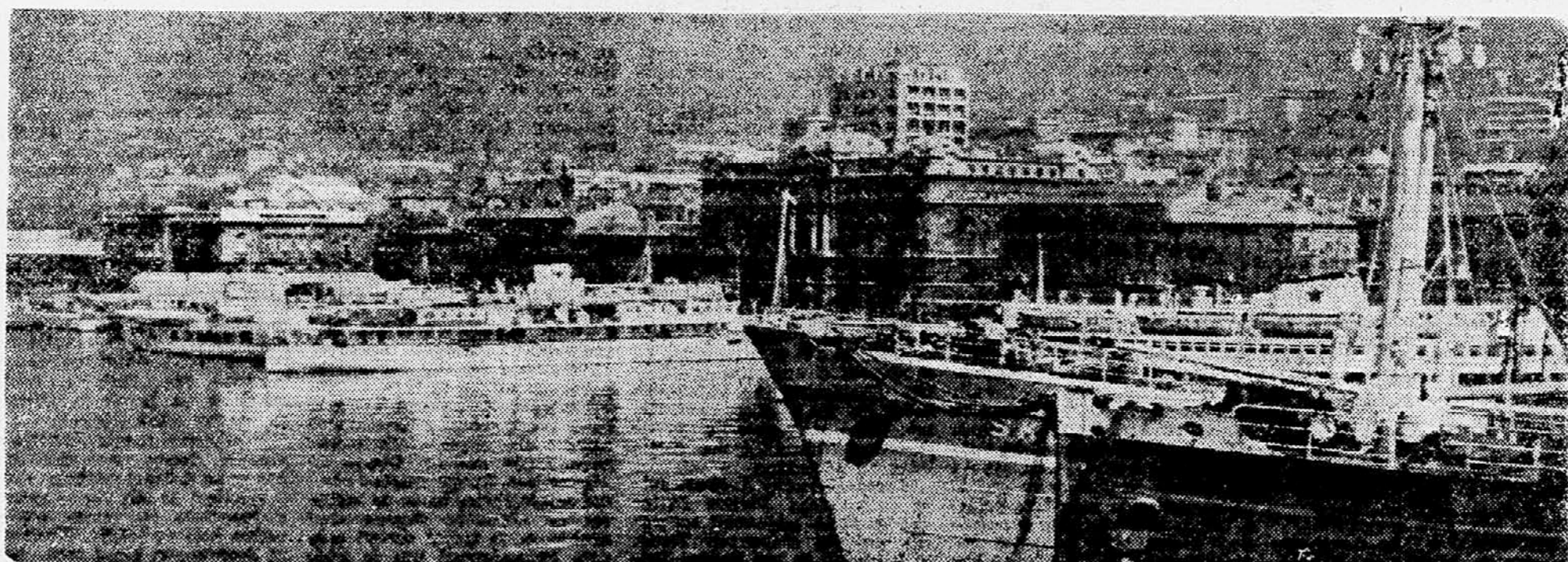
v osmih mesecih plačali na račun davka le 50 odstotkov letošnjega plana, čeprav so se cene obrtnih uslug povečale povprečno za 6 odstotkov, posamezne pa tudi do 22 odstotkov. Ako se domamo, da dohodki obrtnikov še vedno niso dovolj davčno zajeti, potem je jasno, da je zaostajanje v plačevanju tega davka nastalo dejansko zaradi preslabe davčne službe v občinskih ljudskih odborih.

Železniška nesreča na Pragerskem

Maribor, 16. okt. Sinoc, se je pripetila na železniškem prelažu na Pragerskem huda nesreča. Brzovlak in kamion sta trčila. Pri tem je izgubil življenje delavec Stefan Sebnjanec, medtem ko so voznika Rudija Gorčičana prepeljali hudo ranjenega v mariborsko bolnišnico. Kamion je vozil s seboj privezan tovornjak, ki mu ni hotel steči motor. Ko sta obe vozili pripeljali do železniške proge, so bile zapornice spuščene do polovice. Kretnik Rudolf Sobar je prestavljal kretnice za prihod brzovlaka in premik tovornega vlaka, ki je bil na postaji. Ko je to opravil, je šel zopet k napravni za odpiranje zapornic in zagrešil usodno napako. Namesto, da bi zapornice zaprl do kraja, jih je odprl. Nič hudega sluteč, je Gorčičan pogljal svoj kamion čez tračnice. Pri tem je privozil brzovlak iz Celja in trčil v tovornjak ter razbitino rnil še kakih 22 m pred seboj. Sofer drugega kamiona je bil toliko pribešen, da je vozilo zavrti tako, da se je utrgala vlečna vrva. J. K.

43. številka »Komunist«

Govor tovariša Tita v Zenici — spremembe v Burmi — Iz delavskega gibanja — Dogodki v svetu — Plenum CK ZK Makedonije: Proučili so probleme kooperacije na vasi ter delo občinskih in okrajnih komitejev — Različne oblike boja delavskega razreda za oblast — Prva številka »Socializma« (glasila CK ZKJ) — Ideološko izobraževanje članov Ljudske mladine Slovenije — Ob posvetovanju trgovinskih zbornic v Sloveniji — Dotacije družbenim organizacijam — Nazadnje: Odkrita kritika (ob eslanstvu aktivna komunistov v sportsnem društvu »Partizani« — Kaj je očenat? (problemi šolske reforme) — Knjiga v izloži — Dragoljub Mihovanovič — Proces, ki je vanebral svet.

Reka postaja vse bolj in modernije mesto ob našem Jadranu, v katerem utripa življenje velikega pristanišča. — (Foto: Silpe Petrič)

GOVOR VLADISLAVA GOMULKE NA XII. PLENUMU

Marca kongres PZDP

Prvi sekretar CK PZDP je med drugim dejal, da se je splošni položaj toliko popravil, da so dozoreli pogoji za sklicanje kongresa partije

VARŠAVA, 16. okt. (Tanjug). Prvi sekretar CK Poljske združene delavske partije, Vladislav Gomulka, je v sinočnem referatu o nalogah partijskih organizacij v predkongresnem obdobju, ki ga je imel na XII. plenumu PZDP izjavil, da je na Poljskem nastopila splošna gospodarska stabilizacija, ki omogoča nageljni tempo socialistične izgradnje. Gomulka je dejal, da se je položaj v poljski partiji in političnem življenju vse dežele zadostno konsolidiral in da so danes že zreli pogoji za sklicanje partijskega kongresa. Partijskim organizacijam je naslovil poziv, naj prihodnje mesece izvedejo široko notranje partijsko diskusijo, zlasti glede okrepitev ideološke enotnosti svojih vrst. Pri tem je izjavil, da »v poljski partiji dogmatska polmovanja nimajo široke podpore« in da »so revizionistične težnje resno omejene«.

Ko je govoril o zunanjih politiki dežele in o mednarodnih zvezah partije, je Gomulka poudaril, da je Poljska utrdila svojo suverenost. Izrazil je prepričanje, da je sedaj posebno pomembno nadalje krepiti enotnost socialističnih dežel in stalno širiti internacionalistične zveze med komunističnimi in delavskimi partijami.

Poudarjajoč, da ta plenum označuje začetek priprav za partijski kongres, je Gomulka opozoril na to, da je lanski X. plenum CK PZDP anuriral sklep IX. plenuma o sklicanju kongresa, ker — kakor je dejal — tedanji položaj v partiji in deželi ni nudil zadostnega poročila, da bi partijski kongres potekal v konstruktivnem ozračju.

Ko je govoril o rezultatih verifikacije članov PZDP, ki je bila izvedena na temelju sklepa X. plenuma, je Gomulka poudaril, da je ta vsepartijska akcija čiščenja in krepitve s partijskih vrst v celoti uspešna, čeprav so bile na posameznih področjih tudi resne slabosti. Po njegovih besedah je bila verifikacija najbolj dosledno in najgloblje izvedena v velikih industrijskih podjetjih in je bilo zaradi tega med izključenimi člani partije tudi največ delavcev — 40% skupnega števila, medtem ko je bil ta odstotek na ostalih področjih znatno nižji: v administraciji 26%, na vasi 15 in v raznih drugih področjih od 4 do 6 odstotkov.

Gomulka je nato govoril o gospodarskih problemih in izjavil, da je bil na Poljskem odpravljen dosedanj položaj, ko so dohodki prebivalstva nagelje narasli od produktivnosti dela. Poleg tega so bile zagotovljene znatne rezerve blaga, namenjene za tržišče. Po njegovih besedah so tudi dobre možnosti za izvedbo letošnjega proračuna. Gomulka je dejal, da je letošnja žetev osnovnih žitarih v glavnem na lanski ravni in da bo morala Poljska še nadalje upoštevati žito.

Velik del svojega referata je Gomulka posvetil vprašanju delavskega samoupravljanja, poudarjajoč, da je treba novo poljsko obliko na tem področju, konferenco delavskega samoupravljanja, bolj razviti. Glede politike na vasi pa je Gomulka opozoril na nujnost zadrževanja potrebe prostovoljnosti, vendar ne prepuščanja »popolni spontanosti« ustanavljanja združev.

Prvi sekretar CK PZDP je v posebnem delu svojega referata govoril o načinu volitev delegatov za bližnji partijski kongres ter dal predlog novega sistema teh volitev. Gomulka je izjavil, da bodo delegate volile samo vojsko delavske partije organizacije in partijske konference v večjih gospodarskih podjetjih. Izvoljenih bo 1450 delegatov, t. j. en delegat na vsakih 750 članov in kandidatov partije.

Gomulka je h koncu predlagal, naj bi bil III. kongres PZDP sklican marca prihodnjega leta.

Današnji dan plenuma pa je posvečen diskusiji o referatu Gomulke in o načrtih ekonomskih tež.

Položaj na Cipru je vedno bolj napet. Na sliki vidimo britanskega vojaka, ki straži, medtem ko Angležinje kupujejo gospodinske potrebščine

IZIDI TRZASKIH VOLITEV

Neznatne spremembe

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

TRST, 16. okt. (Po telefonu). Vse kaže, da tudi nedeljske občinske volitve ne bodo odpravile komisarja na tržaški občini. Krščanska demokracija je namreč od 60 svetovalcev dobila samo 23 sedežev, njeni sedanji zavezniki socialni demokrati 4 sedeže, njeni možni zavezniki republikanci pa dva svetovalca, kar pomeni, da manjkata še dva za dosego večine. Krščanski demokrati računajo na dva liberalna svetovalca, toda socialnodemokratski voditelji v Trstu še prav posebej poudarjajo, da ne bodo nikdar privolili na povezavo z liberalci, ki jih štejejo med desničarje.

Ce primerjamo še izide občinskih nedeljskih volitev s predlanskimi, je slika naslednja: krščanski demokrati so dobili 65.272 glasov ali 33% in s tem 3 sedeže več, kar je pripisati njihovi politiki priseljavanja tujcev in izseljevanja domačinov, ki si jih je od leta 1949 izselilo okrog 15.000, število volivcev pa je kljub tuzam naraslo za nad 12.000. Kom-

unistična partija je izgubila okrog 700 glasov, ker so letos nastopili tudi independentisti, ki so pred dvema letoma mnogo svojih glasov oddali KPI. KPI je sedaj dobila 40.304 glasove ali 21,6% in bo ohranila vseh 14 svetovalcev in v občinskem svetu. Tretja najmočnejša stranka pa je na žalost še vedno fašistična MSI s 27.564 glasovi in 9 sedeži kot pred-

lanskim (14,7%). Četrta stranka so socialni demokrati, ki so povečali svoje glasove za okrog 700 glasov, in sicer na 13.385 ter ohranili 4 sedeže. Za prav toliko so padli republikanci, ki pa jim ostaneta dva sedeža. Socialisti so en sedež izgubili, ker se je število njihovih glasov zmanjšalo kar za eno tretjino, tako da so v nedeljo dobili 6145 glasov, kar je pripisati verjetno delno ponovnemu nastopu independentistov. Isto velja tudi za neodvisno socialistično zvezo, ki je dobila 4583 glasov ali okrog 900 manj kot zadnjič. Izgubo je pripisati tudi dejstvu, da na političnih volitvah ni mogla nastopiti sama ter so nekateri glasovi verjetno vstali pri ostali levičarskih strankah, za katere so letos v maju glasovali. Na njeni listi je izvoljen dr. Jože Dekleva. Na račun independentistov in krščanskih demokratov je izgubil okrog 1000 glasov tudi Agmetto, ki je svoje pristaje v maju pozvil, naj volijo za italijanske klerikalce ter prejel doslej najnižje število glasov od l. 1940, to je samo 2833 glasov, kar ne dosega količina in je zato komaj ohranil svoj sedež v občinskem svetu. Obe independentistični skupini sta izgubili v primerjavi z majskimi volitvami okrog 1500 glasov in bosta imeli vsaka po enega svetovalca z okrog 9600 glasovi, namesto treh, ki bi jih independentisti dosegli v primeru nastopa z eno samo kandidatsko listo. Popoln poraz pa so doživeli združeni monarhisti z 2394 glasovi, ki so izgubili oba sedeža v občinskem svetu, čeprav sta obe njihovi stranki nastopili skupno. Njihovi glasovi so šli pretežno k liberalcem, ki so narasli za 2000 glasov in s tem za en sedež. Na predzadnjem mestu so radikalni s 1447 glasovi in tudi letos ne bodo imeli svojega zastopnika. Končno se je ob prvem nastopu fašistični desidentisti zbrali komaj 500 glasov.

P. L.

Dve eksploziji

Washington, 16. okt. (USIS). Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da je bila včeraj v Sovjetski zvezi jedrska eksplozija. Po trditvah ameriške komisije je bil poskus izvršen severno od arktičnega kroga. To je bila osma jedrska

eksplozija v Sovjetski zvezi, ki so jo zaznamovali v ZDA od 30. septembra do danes.

Iz Las Vegasa pa poročajo, da so na eksperimentalnem poligonu v puščavi Nevada včeraj izvršili eksplozijo male atomske bombe, katere moč je bila manjša od kilotona. Eksplozijo so izvršili z lesenega stebra. Pravijo, da je prednost take eksplozije v tem, da je zmanjšana količina radioaktivnega prahu.

Dr. Pauling svari

Montreal, 16. okt. (Reuter). Ameriški znanstvenik in nosilec Nobelove nagrade dr. Linus Pauling je danes izjavil, da mora človeštvo začeti razmišljati o evgeničnih sredstvih, da bi zaščitilo prihodnje generacije pred podedovanimi napakami, ki jih bodo povzročile posledice poskusov jedrskih eksplozij. Po njegovih izjavah bo vsaka večja eksplozija jedrske bombe povzročila, da se bo v prihodnosti rodilo okrog 15.000 otrok z večjimi fizičnimi napakami. Prav toliko ljudi pa bo umrlo za levkemijo, kostnim rakom in drugimi podobnimi boleznimi, ki so posledica atomskih sevanj.

Razgovori o zaporu »Spandau«

Berlin, 16. oktobra (Reuter). Predstavnik sovjetskega veleposlaništva v vzhodnem Berlinu je sinoči izjavil, da bi Sovjetska zveza pozdravila razgovore o znižanju tekočih stroškov za vzdrževanje zaporov za velike vojne zločince v Spandau. Po drugi svetovni vojni so te zapore skupno upravljale štiri velesile. V zaporu pa so sedaj samo še trije nacistični vojni zločinci: Albert Speer, nacistični minister za oborožitev Baldour von Schirach, bivši voditelj Hitlerjevih Rudolfa Hess, bivši Hitlerjev namestnik. Smatrajo, da vzdrževanje tega zaporov stane okrog 60.000 funtov letno.

Ameriška letala nad Avstrijo

Dunaj, 16. okt. (Reuter). — Avstrijska vlada je uradno sporočila, da je ameriškim transportnim letalom dovolila leteti čez Avstrijo. Američani bodo z letali evakuirali čete iz Libanona.

Dve irmi

Eden izmed največjih kritičev, kar sem jih nosilec je nekdo uvidel Winston Churchill, »je bil lorenški križ«. Misli je na de Gaulle, ki je doma iz Lorene in si je izbral lorenški križ za simbol odpora.

Churchill pravi v svojem delu »Druga svetovna vojna«, da je sicer imel z njim nenehne težave in mnogo ostrih sporov in da ni bil prijatelj Britanije, »da pa je v njem zmeraj zaznaval duha in zaslug, ki so škodo strani zgodovine zmeraj razglašala besedo »Francija«. Bil je tukaj — begunec in izgnanec iz lastne domovine, obsojen na smrt, popolnoma odvisen od dobre volje britanske vlade in ZDA... Nič zato: on se je vsem postaljal po robu... O njem so zasmešljivo govorili, da se je imel za živega zastopnika Ivanke Orleanske... To se mi ni zdelo tako neumno, kot je zvenelo...»

In zdaj bo en star trmoglavec izročil drugemu staremu trmoglavcu največje francosko odkritje: za tujca »križ osloboditve«. Slovesnost morda ne bo brez rahle ironije. Nekdani izgnanec, »odvisen od dobre volje britanske vlade«, bo zdaj na vrhu svoje moči odkloval upokojenega Churchilla. Naveščanje sta bila zaveznika in čas zabrisa neprijetne spomine. Toda morda ne gre samo za staro zavezništvo: ljudje onstran Rokavskega preliva bodo neznanke zadovoljni in de Gaulle je tudi danes potrebno njihovo zavezništvo. Bip

ZDA o sporu med Tunizijo in ZAR

Washington, 16. okt. (AFP). Predstavnik vlade ZDA je danes izjavil, da Zdržene države menijo, da bo nesporazum med Tunizijo in ZAR rešen na prijateljski način.

Rim, 16. okt. (Po telefonu). Rim, ki ga je zopet zajel tok vsakdanjega življenja, nudi podoben dvotirnega dogajanja onkraj in tokraj Tibere. Onkraj Tibere, to je v Vatikanu, so v teku priprave za konklave. V tej zvezi bi bilo omeniti tri značilnosti.

Nadškof iz Genove kardinal Siri (kandidat konservativne struje) in nadškof iz Milana msgr. Mentini (kandidat progresivov) sta se v Rimu komaj pokazala. Medtem ko se v prestolnici zbirajo kardinali iz vseh dežel in se dogovarjajo o volilnih kombinacijah, sta se oba najresnejša kandidata za Petrov prestol takoj po opravljenih žalnih obredih umaknila vsak v svoj škofijski dvorec, upoštevajoč tradicionalno pravilo, da je neopaznost v vatikanskem življenju že polovica uspeha.

Sedma splošna kardinalska kongregacija je imenovala kardinala Canalija in Pizzarda za upravitelja vatikanskega mesta vse do konklava. Prvi komentarji pravijo, da je to manifestacija sile konservativne struje; oba kardinala pač pripadata konservativcem. Pod Pijem XI. je de jure in de facto upravljal vatikansko mesto laik, princ Camillo Serafini. Pij XII. je pustil Serafiniju splošno upravo, dejansko upravljanje pa je poveril trojici »svojih« kardinalov: Canaliju, Pizzardu in Marianiju. Ko sta umrla Serafini in kardinal Mariani, je ostalo mesto guvernerja izpraznjeno. Vatikankan pa sta upravljal Canalija in Pizzardi, ki jim je sedma

VIDOV PLES CEN

Tokraj Tibere pa je v polnem jeku »vojna s cenami«. »Zadeva maslo«, »zadeva mleka«, »zadeva olje«, »zadeva jabolka« so samo najbolj drastični elementi vsesplošne težnje naraščanja cen na drobno, medtem ko so cene na debelo stalne ali pa se celo za spoznanje nižajo. Toda to je obširen in zapleten problem. Govorijo o njem na kratko pomeni tvegati izkrivljeno in neobkajno sliko pojave samega in ukrepov, ki naj bi pojav

zajezili. Zato naj se tokrat omejimo samo na »zadevo maslo«, ki je v najbolj drastični obliki opozorila na celoten problem.

Včeraj so se na Viminalu sestali predsednik vlade Fanfani, minister za proračun Medici, minister za kmetijstvo Ferrari-Agradij in minister za zunanjo trgovino Colombo. — Sklenili so, da bo vlada takoj odobrila uvoz 74.000 stotov masla, katerega cena se je v zadnjih šestih mesecih dvignila za več kot 100%.

Združenje severnoitalijanskih industrijalcev in trgovcev, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prodajo mlečnih izdelkov, pa je na sodišču vložilo tožbo proti ministroma Colombu (zunanja trgovina) in Ferrari-Agradiju (kmetijstvo). Od njih terjajo povračilo za škodo, ki so jo zaradi njunih ukrepov utrpeli na področju trgovine z mlečnimi izdelki.

Da bi razumeli zadevo, je treba poseči nekoliko nazaj. — 21. marca je vlada prepovedala uvoz masla, ker je cena na italijanskem tržišču katastrofalno padla, kar je ogrožalo domače proizvajalce. Sklenjeno je bilo, da bo prepoved vveljavljena, dokler ne bo doseglja cen, na točke 660 lir za kilogram. Ko je cena masla zaradi prepovedi uvoza prekorčila to mejo, so prizadeti gospodarski krogi z dokumentiranimi elabratimi zahtevali kontro-

NATO posreduje

OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

ATENE, 16. okt. (Od našega posebnega dopisnika). Ko je pred 15 dnevi prispel v Atene generalni sekretar severnoatlantskega pakta Spaak, je lahko ugotovil, da nastopa v ciprskem vprašanju najtežje in najkrotilivejše obdobje. Že dan ali dva kasneje se je ta ugotovitev izkazala za točno, ker so Spaakovi predlogi, da bi problem rešili s popuščanjem prizadetih strani, postavili grško diplomacijo pred zelo težko vprašanje: do kam lahko gremo pri popuščanju, ne da bi to škodilo osnovnim zahtevam Ciprčanov? Na drugi strani se je vlada zelo težko odločila za sam potek reševanja ciprskega problema v organizaciji severnoatlantskega pakta, kateri še do nedavnega ni priznavala nobenih pravic v tej stvari.

Zelo hud položaj na Cipru in trmasto vztrajanje Londona, da začne s 1. oktobrom izvajati svoj plan, v katerem se med ostalim predvideva tudi imenovanje turškega uradnega predstavnika v svet ciprskega guvernerja, kar pomeni dajati Turčiji pravice zainteresirane države, sta povzročila, da so Atene sprejele Spaakova vprašanja, da je sporazum v okviru »družine« mogoč in potreben, ali »hud položaj na otoku skrbi vso organizacijo« kot je to izjavil Spaak novinarjem pri prihodu in ob odhodu iz Aten.

Ko se je odločevala o taktiki, ki jo bo uporabila, se je Grčija po besedah vladnih predstavnikov odločila za najbolj pošteno varianto — zahtevala ciprsko neodvisnost, z drugimi besedami, Grki so takoj položili karte, pričakujoč, da bodo drugi napravili isto.

Opozicija je to taktiko vlade ocenila za zelo slabo, ker naj bi ona, kot pravijo, popustila na čeli fronti, pri čemer pa ni vedela, če bo tudi nasprotna stran maksimalno popustila, da bi se vsi zainteresirani na ta način lahko srečali nekje na sredji pe-

kočem. Prav tako moramo povedati, da sta se redno tedensko sestajala in razgovarjala kot največji del Grkov o politiki.

Ko pa sta se srečala poslednjič, nista nikakor mogla priti na čisto. Kot je menil eden, je vlada gledala na razvoj stvari s pesimizmom, po mišljenju drugega pa je bilo ravno obratno. Eden in drugi sta se sklicevala na časopis in izjave, ki so bile tam nastajene. Na koncu se je ugovarilo, ko sta se v njun razgovor vmešali tudi ženi, da imata oba prav. Stvar je bila namreč v tem, da oba nista kupovala časopisa istega dne. Eden ga je kupoval na paren, drugi pa neparen dan v mesecu.

Ta pripovedka, čeprav je lahko tudi izmišljena kot večina stvari te vrste, pa kaže na vse težave, ki jih je imelo v teh dneh javno mnenje ob spremljanju tistega, kar se je dogajalo v Parizu. Medtem ko so bile prve vladne ocene o Spaakovi iniciativi zadržane, so bili kasneje nekateri njeni predstavniki pripravljani, da v nekaterih nianširanih stališčih članice NATO vidijo odločilni preobrat v korist Grčije. Na koncu je mnenje za zunanje zadeve, ne da bi čakal na koncu pogajanj v

stalnem svetu, izjavil, da ne ve, če so nadaljnji razgovori v Londonom koristni, ker se tam ni ničesar spremenilo.

V teh dneh se je pokazalo, da vlada ne more računati na enotno stališče do NATO, ne samo v parlamentu, temveč tudi v vrstah svoje stranke. Medtem ko so eni kazali popoln realizem v pogledu, da bi se ta organizacija lahko spustila v reševanje nekega tako težkega vprašanja, kot je to ciprsko, so bili drugi pripravljani, da dajo NATO vsa pooblastila, da konča svoje delo. Zato se je med razgovori v Parizu in v Grčiji debata tudi razvila okoli vprašanja: kaj početi, če NATO ne bo prispeval rešitve? Po mnenju nekaterih je bilo treba to organizacijo zapustiti, po drugih ne.

Zeleč preprečiti nadaljnje širjenje požara, je vlada pripravljena čakanje na rezultate Spaakove pobude za iskanje kompromisa.

V stalnem svetu medtem ne vidijo rešitve. Pravzaprav je od tam tudi ni treba pričakovati v položaju, ko Turčija in Velika Britanija vztrajno branita Macmillanov plan, ki ga spet Grčija ne more sprejeti, preden ne bodo iz njega izvrgli vse tiste

elemente, ki po tukajšnjem mišljenju pripravljajo razdelitev otoka med Turčijo in Grčijo. Zato tukaj menijo, da pomeni pričakovati rešitve s te strani v trenutku, ko popušča samo ena stran, v vseh drugih pa se trudijo, da bi prav to stran pregovorili k nadaljnjim popuščanjem, brezplodno delo.

Vse obljubljeno posredovanje, najprej Zahodne Nemčije in sedaj, kot pravijo, tudi Francija, grede samo za to, da bi Grčiji pripravili umirjenost. Nudeč take usluge, NATO ne more pričakovati grške zahvalnosti, ker bi pač Grčija morala v tem primeru žrtvovati zahteve in interese Ciprčanov vojaškim konceptom tega pakta. To je v teh dneh glasno izjavila opozicija, vlada pa s svoje strani take trditve ni demantirala in čakala, da bi rezultati 15-dnevne akcije NATO sami pokazali, koliko je ta organizacija pripravljena in kvalificirana za reševanje ciprskega problema. Prav tako smatrajo, da bo to istostano tudi dobra lekcijska tistim, ki so v Spaakovih predlogih videli čarovno palico in edinstven recept za ozdravljanje od boleznih, ki je v »družini« že dolga leta.

Zarko Stojanovič

Trije izpuščeni književniki

BUDIMPEŠTA, 16. oktobra (Tanjug). Madžarsko pravosodno ministrstvo sporoča, da so danes spustili na svobodo tri madžarski književniki, ki so bili obsodeni zaradi aktivnega sodelovanja pri oktobrskih dogodkih leta 1956. Književniki Zoltan Zelk, Domokos Varga in Bela Nemet so bili izpuščeni zato, ker so večji del kazni že prestali

Tone Kralj: »Jaz in moja žena« (1932)

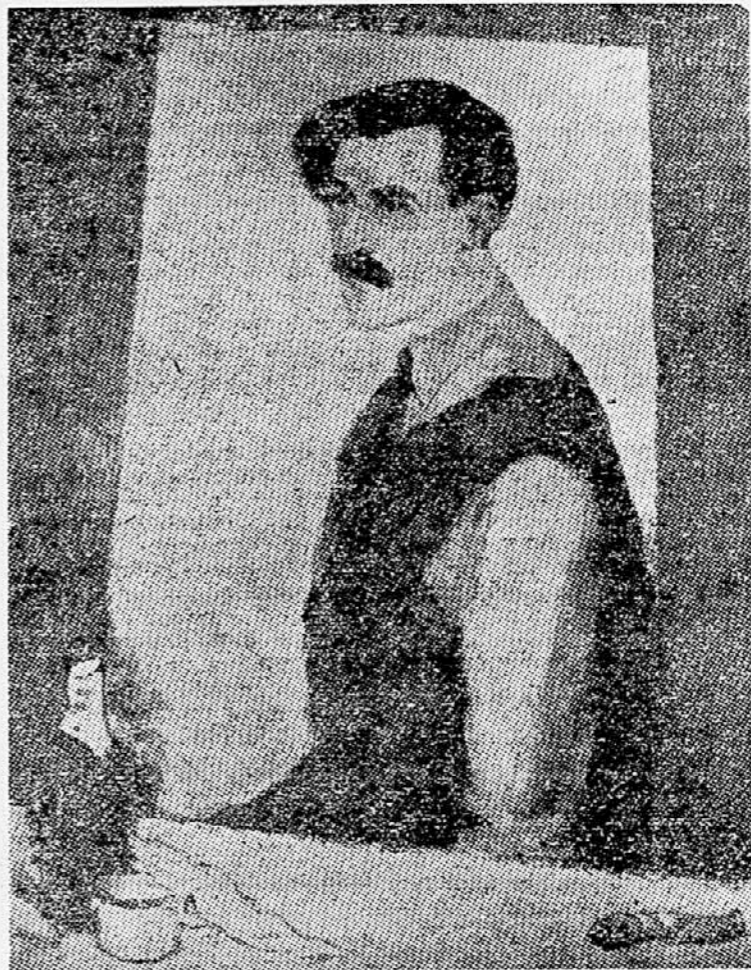
AVTOPORTRET NA SLOVENSKEM

Ob desetletnici obstoja je Moderna galerija v Ljubljani odprla reprezentativno razstavo avtoportreta na Slovenskem. Razstava obsega (po katalogu) 528 del in sicer slike, kipe, grafike, risbe in fotografije tistih ustvariteljev, ki prireditelji niso bile dosegljive. Gre torej za ogromno gradivo, ki je v glavnem gotovo izčrpalo vse, kar je bilo umetniško vrednega nastalo na tem področju. Prireditelji so spriču gore gradiva stali pred občutljivo odločitvijo. Ali postaviti razstavo v strogem izboru (kakovostno načelo), ali pa pokazati vse, kar je zraslo na določen umetniški ravni (umetnostnozgodovinsko - dokumentarno načelo). Odločili so se za drugo rešitev in tako je prireditev postala zelo pestra in zanimiva, izgubila pa je nekoliko na težji in tudi na preglednosti. Ni namreč mala stvar pregledati, vrednotiti ali si zapomniti nad pet sto razstavljenih del. Taka množica umetnin začne počasi utrujati. Po drugi strani pa je seveda resnica, da je zbrano gradivo predragocen fundament za študij ali bodoče publikacije s te-

ga področja. In kar je tudi važno: paša osem širokega občinstva. Lastne podobe umetnikov so od nekdanj prilagajale pozornost tako strokovnjakov kot ljubiteljev. Mislimo si, da nam je čas ohraniti obširen opus katerega umetnika. Zgodovinskih podatkov o njegovem življenju in delu je le malo zapisanih, vendar pa bi radi prodrli v globine njegovih umetnostnih skrivnosti. Torej nam slučaj ali skrbno delo strokovnjaka odkriva umetnikovo lastno podobo. Kako smo je vesel! »Ah, ti si tisti...!« Naenkrat nam postane njegovo delo toplejše in bližje našemu srcu. Iz potez njegovega obraza ali poze ali okolice skušamo nato razbrati vse prvine, ki so sodoločale v njegovem umetnostnem ustvarjanju. Seveda je tako početje tvegano in neznanstveno zadeva - a vendar! O Rembrandtu vemo iz ohranjenih vtirov razmeroma zelo malo. Toda ne poznamo raziskovalca njegovega življenja in dela, ki bi šel mimo njegovih avtoportretov iz slikarjevega zgodnjega razdobja ustvarjanja. Ali

vzemimo na primer Tintorettovo Lastno podobo iz Louvra! Kako nam približa njegova zadnja, grandiozna dela. Takih primerov bi našli iz zgodovine umetnosti zelo veliko, toda - posebno, kajti take in podobne primere srečujemo tudi na naši razstavi. Avtoportret pa je važen še z drugega gledišča. Umetnik je po svojem delu in položaju vezan na določeno družbeno ter družabno okolje in zato je v njegovem delu dostikrat čutili neko zadržanost ter oficialnost. Ob lastnih podobah pa postane pogumen, odkritosrčen in pove dostikrat tisto, kar sicer spriču naročil zamoči. Posebno nove

je nevidno zapisanih med temi dvema podobama. Langus je že nekoliko samozavestnejši, čeprav bi poleg njega moral vsteti Tominec - ta sijajni bard naglo se dvigajočega tržaškega meščanstva. Karinger se ob bogati ženi že kar dobro počuti v topleni meščanski domu. Celo razmišljati je že začel. Nato sledijo romarji - možje iz »fremda«: brata Subica, Ažbe, Kobilica. Vrh duševnega portreta predstavlja hkrati biser te razstave: Ažbetova Lastna podoba! To je visokorodno delo v vsakem oziru! Nova generacija impresionistov z outsiderjem Veselom zapisuje svoje misli o življenju in

Vladimir Laković: Avtoportret (1954)

slogovne zamisli rad izpoveduje prav na avtoportretnih platnih. Kako velika je razlika na primer med javnimi portretnimi naročili Janeza Subica in njegovimi lastnimi podobami (Zobol, avtoportret iz Bakra), Janez je bil proforski človek, malce zapet in dogmatik - pravo nasprotje veselemu bratu Juriju! Toda na avtoportretnih studijah se nam pokaže tudi z druge, bolj vesele, na vsak način pa bolj človeške pleti. Tod je tudi slikarsko neposrednejši in naprednejši.

Nemogoče je v kratkem obdelati razstavo, če ji hočemo biti pravični. Tudi sicer se bomo še vrnili v prostore Moderne galerije! Danes napravimo le skromen sprehod po razstavnih dvoranah in opozorimo na nekatera izrazitejša dela. Prvazaprav se čutimo trdno na domačih tleh šele z barokom. Tu so Ilvskovi avtoportreti, poveščani z njegovimi obeščani in sijajnimi freskami. Potem srečamo Lastno podobo Ilvškovega učitelja Rainwaldta, ki je zares tipičen baročni čtok. Kako pompozno in manifestativno se je opravičil in postavil pred ogledalca! Od nje nam zdrsi pogled na skromnega in utesnjenega Layerja! Kakšna razlika med obema slikarjema in koliko usodnih zgodovinskih ter ekonomskih bitk

svetu; preroki Jakopič, osamljen Vesel, profesorci Sternem in trdovratni Jama, ob čigar lastnih podobah dobimo vtis, da se je od slike do slike sam s seboj prepiral. Za impresionisti sledijo Venjanji: strogi in nesrečni Smrekar, zamišljeni Gaspari, stvarni Birola in drugi. Brata Kralja, Maleš in Jakac zastopajo ekspresionizem, novo stvarnost pa Stupičevski in brata Vidmarja; futurizem Cergo in Černigoj. Da ne pozabimo serije odličnih avtoportretov G. A. Kosa. Na vrsti so »neodvisni«: subtilni Sedej, problematični Kregar, M. Pregelj s široko zasnovano razvojno potjo, simpatični Sajevec in seveda Miklavž Omerza z nekaterimi hermingwayevskimi podobami zadnjega časa (poleg drugih slik seveda). V ta zbor spadajo tudi dela G. Stupice s svojo krčevito, toda iskreno problematiko.

Mlajši rodovi so zastopani nadvse častno. Mnogo lepih in vrednih del visi v teh prostorih. Vendar so tod prišli najbolj do izraza problemi, ki tarjejo zdajno umetnost pri nas in po svetu. Avtoportreti postajajo počasi nespoznavni, deformirani in čudaški. Samota, sarkazem, ironija, obup in vamerarnost do sveta se srečujejo z upodobljenji. Toda o tem kaj več v prihodnjem pisanju!

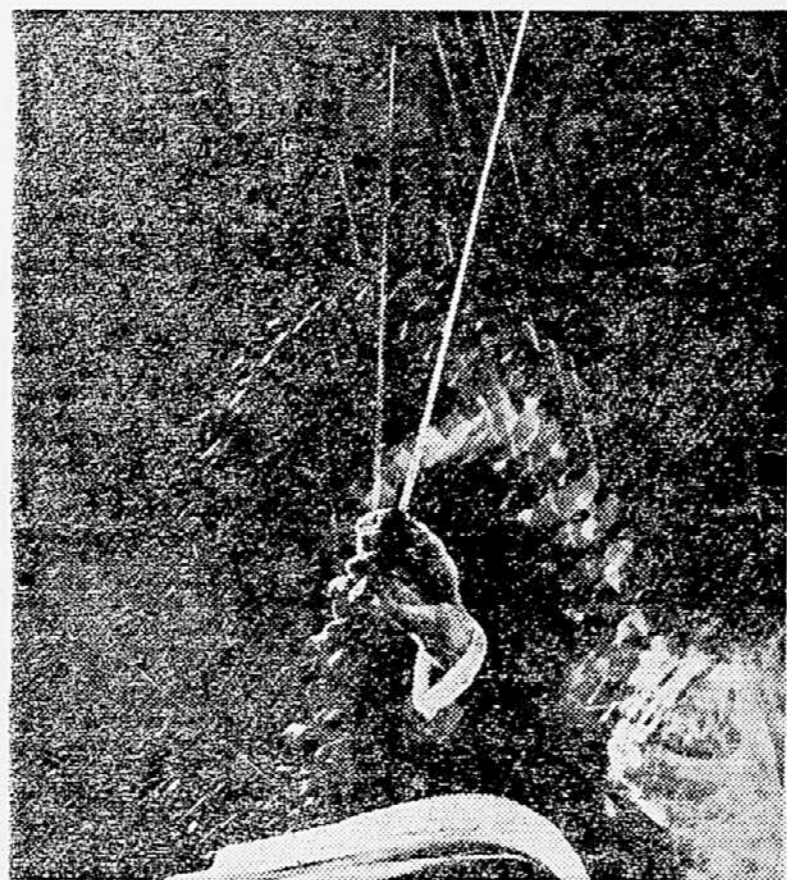
Stane Mikuš

SODOBNI VIDIKI OCENJEVANJA V REFORMIRANI ŠOLI

V ostalih ljudskih republikah že v mnogih solah preizkušajo nov način ocenjevanja, ki je prav tako sestavni del prizadevanj za reformno našega vzgojnega - izobraževalnega sistema. Sprememba dosedanjega načina ocenjevanja naj bi omogočila večjo objektivnost in aktivno sodelovanje dijakov pri ocenjevanju svojega znanja, da bi bili tudi oni subjektivno prepričani o pravilnosti ocen, hkrati pa naj bi ocenjevanje navajalo k stalnemu, sistematičnemu delu, ne pa h kampanjskemu učenju od ene do druge redovalne konference.

O novem načinu ocenjevanja je pri učnem osebju precej različnih pojmovanj, hkrati pa večina učiteljev in profesorjev še vedno ocenjuje na doslej ustaljeni »klasifikacijski« način. Na nekaterih solah utonec je precej sodelujejo pri ocenjevanju, seveda le pri nekaterih predmetih. Neki učitelj je dejal, da so v njegovem razredu učenci ocenjevali bolj strogo kot on in da ni bilo niti sledu o kakršnem koli popuščanju in neobjektivnosti. Na neki srednji šoli na Hrvaškem pa poskus z opisnim ocenjevanjem ni uspel. Dijaki namreč niso več pokazali tolikšnega znanja kot pri številčnem ocenjevanju, ker je pri opisni oceni težje točno opredeliti, doklej je še pozitivna.

Prav pri ocenjevanju vedenja se vedno zelo počasi prodira sodobnejše pojmovanje o vedenju učencev. Svet za prosveto Srbije je že predlaskim sprejel nov pravilnik o vedenju učencev, ki predvideva aktivnejši položaj učencev, udeležbo predstavnikov dijaške skupnosti pri razpravah o kaznovanju, pohvalah in nagradovanju. Sodobno pojmovanje vedenja nedvomno narekuje kompleksno, opisno ocenjevanje, ki ne vključuje le discipline v šoli, mar-

V Zagrebu je odprta velika razstava umetniških fotografij z naslovom »Človeška družina«. Več kot 500 fotografij iz 68 držav, ki jih je posnelo 273 avtorjev je izbral in uredil Edward Steichen, direktor oddelka za fotografijo v Muzeju sodobne umetnosti v New Yorku. Razstavo, ki je posvečena človeškemu dostojanstvu in ki ob bogastvu življenjskih oblik poudarja skupno usodo sodobnega človeštva, bodo iz Zagreba prenesli tudi v Ljubljano. — Na sliki je posnetek Johna Millyja (ZDA): »Dirigentova roka«

več tudi odnos dijaka do tovarištev, do dela in učenja, njegovo splošno aktivnost, okolje, v katerem se razvija, skratka, vse čim bolj, ki vplivajo na dijakovo vedenje. Takšen način ocenjevanja je seveda za učitelja dosti bolj odgovoren ter zahteva več poznanja dijakov in poglabljanja v njihovo življenje. Po dosedanjih izkušnjah je težko reči, kako bi prišli do

najbolj objektivne ocene. Zato bomo morali prav problemu ocenjevanja vedenja posvetiti pedagoški precej pozornosti.

Pri ocenjevanju znanja so na marsikateri šoli že poskušali preiti na javno ocenjevanje ali pa so profesorji pritegnili k sodelovanju pri ocenjevanju ves razred na podlagi skupnega vtisa o znanju posameznih dijakov. Ponekod profesorji po spraševanju povprašajo, kakšno je mnenje dijakov o oceni, nekateri pa zahtevajo, naj dijaki svoje mnenje tudi podrobneje obrazložijo. Vendar pa je res, kot pravijo nekateri profesorji, da takšen način ocenjevanja vrame precej časa, ki ga glede na učni program ni ravno na pretek. V Kragujevcu in Pirotu pa celo vabijo predstavnike dijaške skupnosti na seje razrednih učiteljskih zborov, ko ti odločajo o ocenah. V Sabcu sodelujejo dijaki pri ocenjevanju s svojimi predlogi tako med redovalnimi konferencami kot tudi na koncu šolskega leta. Mnogi profesorji menijo, da so dijaki dokazali pri ocenjevanju veliko resnost in odgovornost ter da je sodelovanje med profesorji in dijaki zaradi tega vedno boljše. Zanimivo je tudi, da je Svet za prosveto Srbije sprejel sklep o prenehanju številčnega ocenjevanja telesne vzgoje, kar bo po mnenju prosvetnih delavcev pozitivno vplivalo na razvoj telesne vzgoje v šolah in na odnos učencev do nje.

Teh prvih poskusov, ki težijo k spremembi ocenjevanja, še ne moremo šteti za uspeh. Vendar lahko z gotovostjo trdimo, da čutilo v šolah potrebo, da bi našli tako merilo za ocenjevanje, ki ne bi vsebovalo samo količinske znanja, temveč tudi kvaliteto, prizadevanje, sistematičnost pri delu, samostojnost in druge odlike dijakov.

Sodobnejše pojmovanje vrednotenja znanja in s tem v zvezi objektivnejši način ocenjevanja bo terjal od učnega osebja mnogo več prizadevanj in poglabljenega dela. Zato bomo morali poleg teoretičnega širšjega spregovoriti tudi učitelji in profesorji iz prakse, da bi vskladili sistem ocenjevanja vedenja in znanja s sodobnimi vidiki vzgoje in izobraževanja. B. L.

PO TEDNU JUGOSLOVANSKEGA FILMA NA POLJSKEM

V navadi je, da dežele, ki žele utrditi medsebojno zamejnovo filmov in jemišljejo poslanstvo filmske umetnosti res tudi v smislu zblizevanja ljudi, prirejajo filmske tedne, ki so pomembna kulturna manifestacija. Jugoslovanski film je že doživel nekaj takih tednov, zadnji pa je bil pretekli dni v Poljski. Poljaki so bili s svojimi filmi pri nas v začetku poletja, zdaj pa so jim jugoslovanski filmski delavci vrnili obisk. Čeprav je tako obiskovanje precej manifestativnega in oficialnega značaja, je le mogoče spoznati zanimive stvari iz življenja recimo poljske kinematografije, izmenjati misli in kar je posebno pomembno, videti, kako naši filmi teko po platnu druge dežele in kako jih sprejemajo gledalci.

Naši trije filmi Veliki in mali, Dolina miru in V soboto zvečer, so stekli hkrati v sedemnajstih glavnih mestih vovodstev, razen tega pa še v nekaterih drugih večjih krajih države. Bile so svečane premiere, plakati, slike, članki v časopisih. Teden jugoslovanskega filma v Poljski je

ali neprijetna dolžnost, kot se to včasih pripeti. Takega zanimanja ni bil deležen noben drugi teden, bližnje preteklosti. Novinarji so bili pri tem menda prava redkost, ali pa jih sploh ni bilo. Razlogi za tak odnos seveda niso samo v filmih, marveč jih je iskati drugje. Poljaki že vedo, zakaj tako delajo. Sredi vsega tega pa je vseodkdar najbolj pomembno, kako

so bili naši filmi sprejeti, kakšen je bil obisk v kinematografijah, kako so jih ocenili gledalci in kritika. Nekaj jugoslovanskih filmov je že bilo na Poljskem. Podatki o obisku so visoki, tudi mnenje kritike je bilo ugodno. Koli-

kor je bilo mogoče spremljati potek filmskega tedna, zasledovati obisk in odmeve po časopisih, je bilo očevidno, da je teden uspel tudi v svojem osnovnem namenu in da so jih filmi, ki so predstavljali našo kinematografijo; res tudi uspehi. No, ob tem je treba osnovnem namenu in da so jih izrekli poljski gledalci, kritiki, filmski delavci in producenti.

Cesto je bilo vprašanje, zakaj delamo samo ali v glavnem vojne filme. Podatek, ki ga je povedal generalni sekretar Zdrženja naših proizvodnih podjetij, je nekoliko osupnil: od petinosemdesetih igranih filmov, kolikor smo jih izdelali pri nas, je samo petintrideset odstotkov takih, ki zajemajo svojo zgodbo iz časov vojne. To je manj, kakor pa v njihovi proizvodnji. Da tako eni kot drugi dela-

mo večinoma vojne filme, izhaja iz dejstva, da so nam ti dozdaj najbolj uspeli, spet takoj nim, kot nam. To je popolnoma razumljivo, kot je razumljivo, da kupi vsakdo tak film, o katerem misli, da je dober. Gledalec res želi filme drugega žanra, tako na Poljskem, kot pri nas, gleda pa tudi film z narodno osvobodilne borbe, če je dober in prepričljiv. Težnja po kome-

diji, sodobni temi je povsod enako močna, enako pereč pa je tudi problem scenarijev, ki naj snemanje teh filmov omogočijo.

Poljska filmska proizvodnja je zrelejša od naše. Posebno v zadnjem času delajo res dobre filme, nekaj njihovih filmskih ustvarjalcev pa je na nivoju velikih umetnikov. Razen tega so drznejši v tematiki, ki jo obravnavajo, posebno v kratkem filmu. Imajo tako imenovano »Črno serijo« v vrste filmov, ki prav osupnejo s svojo prodorno močjo v prikazovanju problemov iz življenja današnje Poljske. Videti je, da so Poljaki uspešneje zastavili svojo filmsko proizvodnjo. Res je, da imajo v tem večjo tradicijo od nas, toda ves sistem organizacije je v mnogoceter boljši od našega, velike zasluge pa ima dobra filmska šola, iz katere so prišli njihovi najboljši ustvarjalci.

V razgovorih je bilo čutili željo, da med obema deželama pride tudi do izmenjave kratkega filma. Mi ne poznamo njihove proizvodnje, oni ne naše, pa vendar imamo oboji

dovolj stvari na filmskem traku, katere bi bilo koristno pokazati drug drugemu. Prav tako se poljski filmski delavci in producenti močno zanimajo za koprodukcijo z nami. Mi smo jim kar odkrito povedali izkušnje iz tega filmskega »preuštvovanja«. Res pa je: če je mogoče posneti (kar je seveda redek primer) dober koprodukcijski film, potem je bolj pametno to napraviti s Poljaki, kakor pa z Avstrijci ali Nemci.

Teden jugoslovanskega filma v Poljski je bil prvenstveno kulturna manifestacija, ki je lepo uspela. Naš film bo tam vsekakor redno na programu. Stiki in razgovori pa so potrdili željo po tesnejšem sodelovanju na tem področju kulture. Medsebojno spoznavanje proizvodnje in njenih ustvarjalcev, razgovori o perečih vprašanjih, ki jih imamo oboji dovolj, študij naših filmskih delavcev na njihovi šoli in sodelovanje poljskih ustvarjalcev in esteton pri nas pa bodo prav gotovo rodili tudi pomembne uspehe v rasti filma samega. FRANCE STIGLIC

DVA ŠPANSKA UMETNIKA GOSTUJETA

Na koncu trimesečne in zelo uspešne turnee po Jugoslaviji sta prišla v Slovenijo Pepita Perez in Manolo Montez, španska umetnika, emigrantna, ki trenutno živita v Parizu in ki sloviata po svetu kot mojstrska izvajalca španskih narodnih plesov in pesmi.

Plesalko Pepito Perez cent mednarodna kritika zelo visoko in ji priznava izredne dosežke na področju tradicionalne španske plesne umetnosti. Pepita Perez je tudi edinstven virtuoz s lastnjetami, v njenih rokah ima ta preprosta in značilna priprava, nepogrešljiva spremljevalka španskih plesalcev, vse lastnosti pravega glasbenega inštrumenta, tako da njena izvajanja smenajo na plošče.

Njen plesni partner je Manolo Montez, ki pa je še posebej znan kot interpret španskih in ciganskih narodnih pesmi. Mnogo snema na plošče, uveljavil pa se je tudi pri filmu (»Heroji so utrjeni«).

Na poti po Jugoslaviji spremlja oba španska umetnika skopljanski pianist Ladislav Palfi.

V razgovoru o bližnjih nastopih po Sloveniji je Pepita Montez dejala: »Poglavitna značilnost našega sporeda je avtentičnost. Moji plesi so, prav kakor Montezove pesmi, stoočstotni španski, tako v celotni zasnovi kot v vseh podrobnostih od posameznega plesnega koraka do kostumov. Spored sestavljajo ciganski in španski nacionalni plesi ter pesmi, vmes pa je tudi nekaj improvizacij za glasbena dela najodličnejših španskih skladateljev.«

Pepita Perez in Manolo Montez bosta nastopila 19. oktobra na Jesenicah (v Mest-

nem gledališču), 20. oktobra v Ljubljani (v dvorani Slovenske filharmonije), 22. oktobra v Kranju (v Prešernovem gledališču), 23. oktobra v Celju (v Ljudskem gledališču) in 25. oktobra v Mariboru (v Slovenskem narodnem gledališču). Slovensko občinstvo bo gotovo izkoristilo redko priliko, da si ogleda pristno umetnost obeh španskih gostov.

POSVETOVANJE KOMISIJE ZA TEHNIČNO VZGOJO MLADINE PRI OOLT LJUBLJANA

Tehnična vzgoja v šoli ni nekdanje ročno delo

S posvetovanja so poslali resolucijo Svetu za šolstvo LRS — Usposobiti učni kader za tehnično-vzgojni pouk

Včerajšnja razširjena se-stanka komisije za tehnično vzgojo mladine na Okrajnem odboru Ljudske tehnike v Ljubljani so se udeležili tudi in- struktorji tehnične vzgoje mladi- ne iz vseh občin ljubljanskega okraja.

Pri analizi sedanjega stanja tehnične pouka na šolah v ljubljanskem okraju so poudari- li, da je tehnični pouk že vpe- tjan in da se izvaja samo na višji stopnji obveznih šol, na nižji stopnji (VI, VII, in VIII. razred) pa samo na nekaterih šolah, prvenstveno pa v tistih občinah, kjer so bili organizirani praktični tečajji za učitelje, ki na šolah poučujejo tehnični pouk.

Ovir, da se tehnični pouk na šolah ne razvija tako kakor je bilo predvideno in kakor je že- liti, je več. Med prvimi je tre- ba omeniti to, da se učitelstvo čuti nesposobno za praktični in tehnični pouk, ker take uspo- sobljenosti ni moglo dobiti niti na učiteljski, niti na Višji pe- dagoški šoli ali kje drugje. Ne- kaj posameznikov se je sicer za to usposobil v tečajjih, ali pa po osebnem interesu.

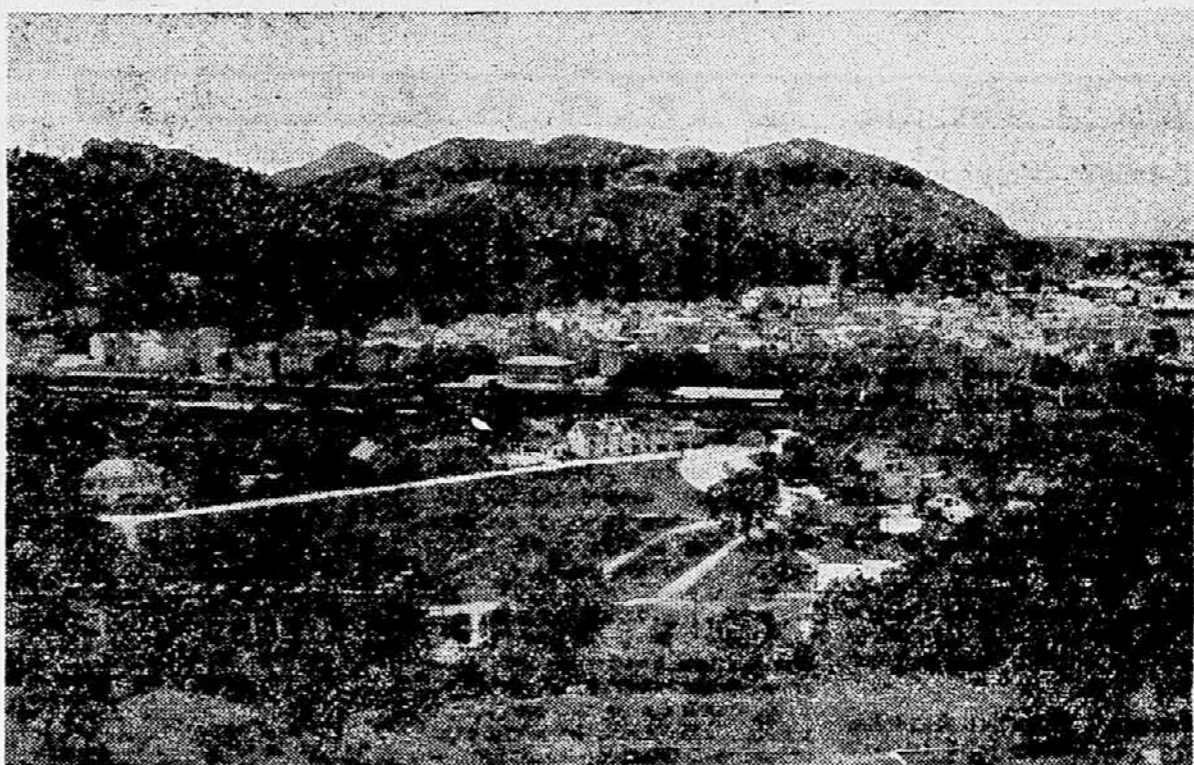
Druga ovira pri uvedbi teh- ničnega pouka tudi na višji stopnji obveznih šol, so novi učni načrti. Ti so glede tehnič- nega pouka zelo pomanjkljivi. Se vedno preveč poudarjajo ne- kdanje ročno delo, katerega smoter je bil delovna, ne pa

tehnična usposobljenost mlade- ga človeka, kakor jo pred- va tehnično-vzgojni pouk. Novi načrti postavljajo hote ali ne- hote tehnično vzgojni pouk na naših obveznih šolah precej na stopnjo »ročnih del«, povezanih z znanjem o higieni in o gospo- darski in vsakdanjem življe- nju. Resnična naloga tehnično- vzgojnega pouka na šolah pa mora pokazati vso širino in di- namičnost tehnike. Zato bi v bodočem učnem načrtu morale biti postavljene sprejemljive postavke z izrecnim poudarkom na dinamiki in širini tehnike.

Okrajni odbor Ljudske tehni- ke Ljubljana skuša doseganje nezadovoljivo stanje rešiti in zboljšati s praktičnimi tečajji za občinske inštruktorje tehnične vzgoje in za učitelstvo posame- znih občin. Namen takih te- čajev za tehnično vzgojno delo je razčistiti najrazličnejše ne- skladnosti pri uvajanju tega novega sistema dela po šolah in obenem praktično usposobiti udeležence za delo s najrazlič- nejšimi materiali, orodji in teh- nikami, primernimi za posa- mezne razvojne stopnje učenc- ev. Vse to je namenjeno vzvi- ljanju v svet tehnike, ki naj ga mladina postopoma osvaja in pomaga nadalje razvijati.

Da bi seznanili republiklji svet za šolstvo z vsemi naštimi problemi in težavami, so s posvetovanja poslali Svetu pose- bno resolucijo, s katero so obrazložili sedanje stanje pri uvajanju tehnično-vzgojnega pouka po obveznih šolah.

Po posvetovanju so občinski inštruktorji tehnične vzgoje mladine obiskali še Pedagoški center in šolo Tometa Tomšiča v Ljubljani in si ogledali tam- nišnji šolski delavnice za tehnični pouk. V. R.

Pogled na Celje. — (Foto: V. Berk)

SEJA UPRAVNEGA ODBORA OBRATNE ZBORNICE ZA OKRAJ LJUBLJANA

150 milijonov din v skladu socialnega zavarovanja obrtnikov

Povečanje osebnih dohodkov obrtnih delavcev — Delo Sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov

Včeraj se je upravni odbor Obratne zbornice za okraj Ljubljana sestala na tretji redni seji. V prvi točki dnevnega reda je razpravljalo o povečanju osebnih dohodkov in cenah obrtnih izdelkov in storitev. Upravni odbor je bil enotnega mnenja, da so sedanji ukrepi proti zviševanju cen v obrti popolnoma ute- meljeni. Pokazalo se je tudi, da potrjevanje cenikov pri obrtni- skih ljudskih odborih poteka v redu. Člani upravnega odbora so bili edini v tem, da bo treba čimprej preiti k povišanju oseb- nih dohodkov obrtnih delavcev za 7 odstotkov, kot o tem go-

voril odlok Zveznega izvršnega sveta. Vendar pa nekatera obrtna podjetja morda ne bodo ustvarila zadostnih sredstev, iz katerega bi bilo mogoče zvišati osebne prejemke delavcev. Zato je upravni odbor sprejel dva sklepa: obrtna zbornica se strinja, da se cene ustavijo pri stanju na 30. septembra letos; do 11. novembra 1958 bodo zastopniki okrajne obrtne zbornice obiskali vse občinske podobore ter pre- gledali v kakšnem položaju so posamezna obrtna podjetja.

Nato je bilo na vrsti poročilo o delu in stanju Sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtni- kov v Ljubljani. Ta si želi čim tesnejšega sodelovanja z obrtno zbornico, zato bodo raz- pravljali o njegovem delu vsake pol leta. Dolga leta je bila orga- nizacija socialnega zavarovanja samostojnih obrtnikov problem, ki so ga rešili z ustanovitvijo sklada za vzajemno pomoč. Vsak obrtnik, ki je član obrtne ali gostinske zbornice, se lahko socialno zavaruje pri skladu. Obnem z njim so zavarovani tudi njegovi družinski člani. Zavarovanje je razdeljeno na tri, oziroma štiri razrede; I. a in b, II. ter III. razred. V vsej Sloveniji je sklad razdeljen na tri področja, ki jih upravljajo v Ljubljani, Mariboru in v Kranju. Od ustanovitve občnega zbora 13. novembra 1956 do 1. oktobra letos se je število članov sklada povečalo od 2291 na 4284 z več kot 7000 svojci. Povprečna starost zavarovancev je bila ob ustanovitvi 51 let, danes pa se je znižala na 47 let. Do 14. oktobra letos so znašale skupne naložbe več kot 150 mi- lijonov, od katerih je okoli 135 milijonov vloženi pri Mestni hranilnici in Ljubljani, okrog 15 milijonov pa pri Mestni hranilnici in Celju. Te naložbe so raz- deljene po posameznih skladih, kot na primer: pokojnine, zdrav- stvo, podpora starih in onemo- glih, administracija itd.

Izkazalo se je, da se obrtniki sklada redno poslužujejo, saj je bilo za splošne preglede (okoli 4.000) izdano 712.000 dinarjev, za specialne preglede (okoli 5.500) pa 1.750.000 dinarjev. Za oskrbo v bolnišnicah je šlo iz sklada 3.140.000 dinarjev, za zdravlje- nje v zdraviliščih 113.000 dinar- jev, za zdravila 3 milijone dinar-jev. Razen tega je bilo po- rabljenih precej sredstev sklada za prevoz bolnikov za hra- narino, za babiške storitve in za pogrebne.

Obrtniki se zelo zanimajo za splošno socialno zavarovanje, za katerega pa zdaj še ni po- trebnih skladov. Te sklade bodo morali prav tako ustvariti obrtni- ki sami. Vendar pa kaže do- sedanje delo sklada za vzajem- no pomoč samostojnih obrtni- kov, da si lahko obrtniki od njega veliko obetajo, saj je do- segel v primerjavi s podobnimi ustanovami v drugih republikah prav zavidljive uspehe. Komisija OLO, ki je pregledala po- slovanje sklada, je ugotovila, da potega njegovo delo v redu, po- trebna mu je le sistematizacija delovnih mest.

S. I.

Novice iz Hrastnika

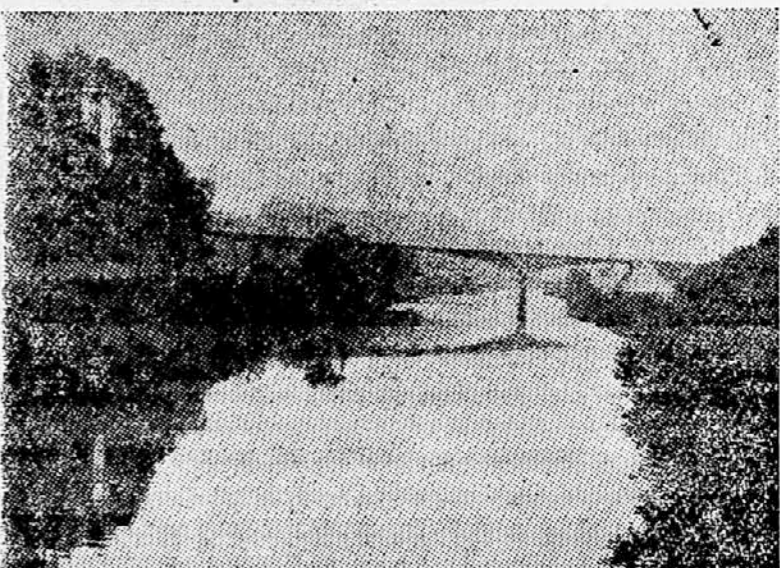
Zastopnik hrastniških kul- turno-prosvetnih društev, dru- štva prijateljev mladine in mladinske organizacije so se ob navzočnosti delegata Okrajne zveze Svobod in pro- svetnih društev iz Ljubljane dogovorili o letošnji kulturno- prosvetni sezoni. Zlasti so po- udarjali, da bi morala pokar- zati večjo delavnost Ljudska univerza. Tako naj bi prire- jali v obeh delih Hrastnika razna politična, vzgojna, po- ljudno znanstvena, športna in druga predavanja. Ustanovili bodo tudi šolo za starše, ki naj bi trajala dva do tri mesece. Posebna predavanja bodo pri- rejali tudi za mladino. Za pre- datelje bo moral poskrbeti poseben odbor pri Ljudski univerzi.

Zadnjega roditeljskega se- stanka, ki je bil v veliki dvorani doma TVD »Partizana«, so se udeležili starši hrastni- ških otrok v lepem številu. Ravnatelj popolne osemletke v Hrastniku profesor Znidar jim je predaval o tem, kaj že nudi skupnost otroku in kaj mu morajo za njegov uspeh nuditi starši. Starši so z veli- kim zanimanjem sledili njego- vim izvajanjem in tudi pose- gli v razpravo.

V hrastniški steklarni imajo že dalj časa tovarniško okrep- čevalnico v kateri dobijo delavci in uslužbenci po režijski ceni raznovrstno malico in brezplačno pijačo, kot so kava, mleko itd. Sedaj so odprli podobno okrepčevalnico tudi v hrastniški Kemični tovarni. Zasluga za ureditev te okrep- čevalnice gre predvsem samo- upravljavcem in sindi- kalni podružnici. L. H.

Loška dolina

V počastitev občinskega praznika Loške doline, ki ga slavijo 19. oktobra, so že pre- teklo nedeljo priredili v Sta- rem trgu razna športna in ša- rovska tekmovanja. Tako je turistično društvo povabilo v goste desetiško šahovsko ekipo JLA z Velikih Blokov, ki je vse dvoboje odločila v svo- jo korist. Strelci so tekmovali s člani strelske družine »Bo- rec« z Blok. Gostje so zmaga- li s 83 točkami razlike pri čla- nih, pri pionirjih pa z nad 100 točkami razlike. V odbojki pa je ekipa »Partizana« iz Loške doline premagala ekipo JLA z Blok z rezultatom 3:1. Vse pri- reditve si je ogledalo precej ljudi, ki niso bili najbolj za- dovolji z rezultati loških športnikov. S. S.

Motiv s Krke — v ozadju nov most na avtomobilski cesti

Različne cene v trboveljskih gostiščih

Tržni inšpektorat v Trbov- ljan je pred dnevi popisal ce- ne gostinskih storitev, da bi pozneje lahko kontroliral, če niso podjetja morda nepravil- no zviševala cen. Popis je bil zanimiv tudi zato, ker je pokazal, kako različne cene so v nekaterih gostiščih. To je sicer v pogojih prostega formiranja cen po zakonu po- mudbe in povpraševanja po- vsem normalno, dobro pa je vendarle, da so razlike v ce- nah znane tudi potrošnikom. To je najboljši zdravilo, ki naj pripraviti tudi ostala gosti- šča k povenitvi svojih storitev. Največje razlike so pri ceni piva v steklenicah. Pivo »Zla- vorog« prodajajo gostišča go- stinskega podjetja »Majolka« po 70 din, gostišča »Turista« po 65 din, gostišča »Zasavje« in »Delavski dom« pa po 60 din za steklenico. Podobne razlike so tudi pri ceni piva »Golding« in »Jubilej«. Slivovko točijo v gostiščih »Turista« po 800 din, v »Zasavju« pa po 660 din za liter. Mošt je gostom na voljo v gostišču »Delavski dom« po 130 din, v »Zasavju« po 150 din, v ostalih gostiščih pa po 160 din za liter. Popis je tudi razjasnil, zakaj je v nekaterih gostiščih mogoče dobiti za 20 din samo pobarvano vodo, druge pa v restnici malinovec. V gostiščih »Zasavje« in »Delavski dom« stane namreč liter malinovec samo 500 din, v ostalih gostiščih pa 650 din na primer, v gostiščih »Tu- rista« celo 750 din. Konjak to-

čijo v gostiščih »Turista« po 880 din, v gostiščih »Majolke« po 980 din, v gostišču »Delavski dom« po 800 din, v gostišču »Zasavje« pa samo po 700 din. Razlika med ceno ruma v go- stiščih »Majolke« in gostišču »Zasavje« znaša kar 220 din, seveda v korist »Zasavja«.

Skoda, da popis ni dal od- govora tudi na vprašanje, zakaj so take razlike v cenah gostinskih storitev v posamez- nih gostiščih. Ker bi tudi to utegnilo biti zanimivo za po- trošnike, bomo vodstva gos- tinskih podjetij oz. gostišč prosili za pojasnilo in z njim kdaj drugič seznanili bralce. —ne

Radeče pri Zidanem mostu

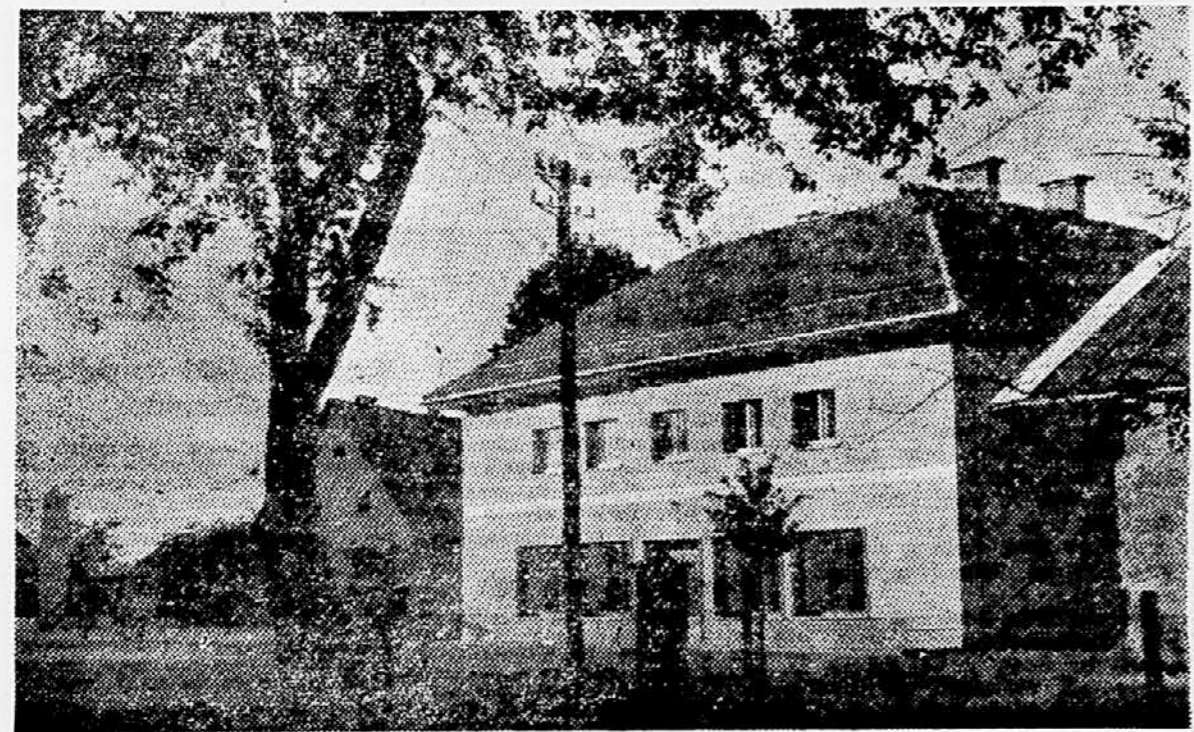
Pred dnevi se je smrtno pome- rjeval 72-letni upokojeni železnikar Anton Močnik iz Radeč. Pokojnik je zapustil kot kurir pri mestni godbi na pihalu. Po upokojitvi se je bil kurir pri mestni godbi in vesno opravljal svoje službene dolžnosti. Do pogreba je ležal na mrtvaškem odru v glas- benem domu, ob pogrebu pa so mu zaigrali godbeniki nekaj za- lostnik. Velika udeležba pri po- grebu je dokazala, da je bil med ljudmi zelo priljubljen. M. R.

Tekmovanje v varčevanju

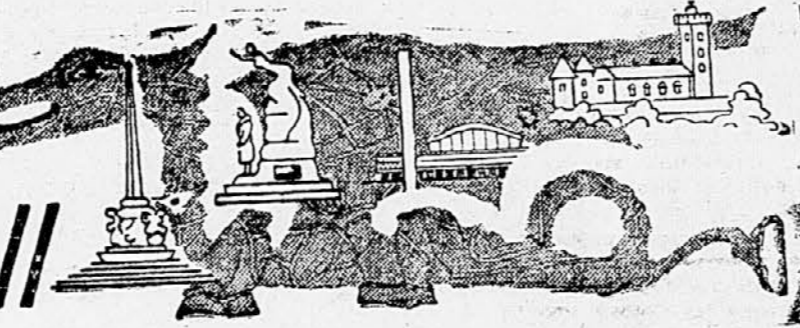
Mestna hranilnica v Celju je organizirala tekmovanje v var- čevanju med šolami. Tekmova- nje bo trajalo do 1. februarja in zajema 69 šol v celjskem okraju. Šoli, ki bo najbolje organi- zirala varčevanje, oziroma ki se bo najbolje izkazala pri tem tekmovanju, bodo dali za na- gradno episkop. Poleg tega bodo podelili še več drugih praktič- nih nagrad. V okviru tekmo- vanja bodo podelili tudi na- gradno za najboljši spis o var- čevanju.

hov vsekakor upoštevati tudi socialni sestav otrok na posa- meznih šolah. Uspehe, ki jih bodo dosegli otroci na šolah v Savinjski dolini je vsekakor treba drugače ocenjevati, ka- kovo uspehe otrok v gospodarsko dokaj šibkejšem kozjanskem področju. S.

- OGLAS
- SLOVENSKEM
- POROČEVALCU
- GOTOV
- USPEHI

V Novi vasl na Blokah je zadruga zgradila novo stavbo, kjer bo nova, moderno urejena trgovina.

no LJUBLJANI

Mladinska konferenca na V. gimnaziji

Te dni je bila na V. gimnaziji v Sentvidu pri Ljubljani otvorit- vena mladinska konferenca v no- vem šolskem letu. Poleg velikega števila mladincev so se udeležili konferenca še: predsednik občine Sentvid, tov. Pipan, predsednik SZDL občine Sentvid tov. Kolar in predsednik občinskega sekretar- jata LMS tov. Pečenko.

Podan je bil osnutek delovnega programa za šolsko leto 1958-59. Sklenili so, da se bodo bolj po- svetili politično-ideološkemu delu na šoli. Predstavljeni bodo pro- gramu VII. kongresa ZKJ, se se- seznanili s šolsko reformo ter upravljanjem v šoli in o komu- nalnem sistemu. Na šoli bo tudi letos določal prirodopisni, dra- matski, marksiistični, risarski, fo- tomaterski in astronomski kro- žek. Posebno slednji ima zelo le- pe pogoje za nadaljnji razvoj. Di-

Uspešno delo Glasbene matice

V pevski sobi Glasbene matice šole na Vegovi ulici je bil pred kratkim občni zbor Glasbene matice. To je eno izmed najstarejših naših kulturnih društev, saj je bila ta občni zbor že 87. ob- čni zbor društva in 67. redni ob- čni zbor pevskega zbora Glasbene matice. Iz poročila predsedni- ka Jakoba Grčarja je bilo videti, da ima društvo 80 aktivnih pev- cev (od tega jih je bilo kar 60 na občnem zboru). Imeli so z zadnji- ma dvema nastopoma na avtomo- bilski cesti v Trebnju in Koro- nički v zadnjih dveh letih skupno 29 pevskih in koncertnih naspov (med njimi tudi prav zahtev- ne kakor kantato Hlapec Jernej); bilo je več kakor 120 pevskih vaj, žal so odpadla dogovorjena gosa- vanja v Pragi, Sofiji in Plovdivu itd. Po poročilu so navzoči več kakor 2 uri razpravljali, kako naj se delo v društvu in zboru še bolj poživlja. Umetniški vodja zboru prof. Ciril Cvetko je naslovil na zbor tehte in vzpodbudne besede. Sklenjeno je bilo, da se z di- scipliniranim in rednim obiskom vaj ter študijem programov čim bolj zviša umetniška raven pri- pravljenih koncertov. Srečeta je bila tudi posebna zahvala dose- dnemu predsedniku tov. Grčarju. Za novega predsednika je bil iz- voljen tov. Hanuš. C. K.

Obisk na avtomobilski cesti

Učenci Glasbene šole okrajnega Sveta Svobod in prosvetnih dru- štev za okraj Ljubljana ter zabav- ni orkester »Viški fantje« so obis- kali te dni mladinske delovne brigade na avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb. Imeli so tri koncertne nastope, vsakega po

poludrujo uro. Nastopili so ob 12. uri v mladinskih naselju Kar- teljevo, ob 15. uri pa bodo nastopili v mladinskem naselju Lukovk. Spored je poleg Viških fantov izvajalo 30 harmonikarjev II. do V. letnika Glasbene šole pod organizacijskim in umetniš- kim vodstvom Doreta Matulja. Koncerti so bili na prostem. K le- pemu uspehu in dobremu raz- položju je pripomoglo tudi lepo sončno vreme. —S.

Prekinjena melodija

V soboto zvečer ob 22. uri bo v kinu »Union« premiera ameriške barvnega glasbenega biografskega filmskega »Prekinjena melodija«. Prikaže življenjsko zgodbo neke slavne avstralske sopranistke in je na- rojen zelo dobro, za kar ima za- sluge predvsem uglečni gledališki in filmski režiser Curtis Bern- hardt. V glavnih vlogah nastopa- ta Glenn Ford in Eleanor Parker, pevski glasove pa izdajata naj- boljšji pevci Metropolitanške opere.

V kinu »Union« do konca mese- ca ne bo nikakršnih sprememb, ker bodo vseskozi predvajali II. del filma »Volja in mir«, P. »Dalmatinski svatbi« bo prišel v kino »Sloga« na spored ameriški vohanski film »Mata Hari« z Gre- to Garbo v naslovni vlogi. Kino »Komuna« pa bo predvajal sredi prihodnjega tedna kvaliteten poljski film »Resnični konec vojne«, ki smo ga lahko videli spomladi ob sedmi poljskega filma, ko sta se nam predstavila tudi režiser in glavna igralka.

Prometne nesreče

Z AVTOMOBILA JE OMAHNI. V sredo se je pripetila v Br- snikih blizu Kamniške Bistrice smrtna nesreča, pomagala je dva de- lavca razkladati Thomasovo žin- dro, ki so jo prepejajali s tovarni- nim avtomobilom v skladišče KZ Kamnik. Dve toni Thomasove žindre in nekaj zabojkov divje- ga kostanja pa so peljali v Kam- niško Bistrico za državno gojitve- no lovišče. Ker niso našli lovcev, so jih počakali doma, spomladi ob sedmi poljskega filma, ko sta se nam predstavila tudi režiser in glavna igralka.

so ostale precej velike odprtine. Delavec Vinko Verbič je stal na neograjenem lesenem odru. Opa- zoval je zabijanje pilotov. Ne- nadoma je omahnil. Padel je sko- zi odprtino in utonil. Četinski sektorja Uprave ceste v Celju je ukazala zgraditi lesen ledobranilec cestnemu nadzorniku R. Z. Ker sam ni mogel opraviti teh del, mu je pomagal opraviti tesarska dela tesarski mojster D. B. Ker nista izvedla potrebnih varnostnih ukrepov, ki so nujni ob takih delih, sta se morala za- govarjati pred Okrožnim sodiš- čem v Ljubljani. Na obravnavi je R. Z. povzdgal, da je bil listoga dne na mostu preden se je pri- petila nesreča. Videl je, da oder ni zadostno zavarovan, kljub te- mu ga ni izrecno ukazal ogradi- ti. Tudi delavec niso bili primerno zavarovani. Kljub možnosti, da kakšen delavec omahne v ledeno Savo, ni bil pripravljen reševalni čoln in dva delavca — dobra pla- valca, kot terjajo varnostni pred- pisi.

D. B. se je zagovarjal, da ni sklenil delovne pogodbe, da to- reju ni odgovoren za nesrečo, ki je terjala življenje. Vendar je bi- lo iz računa, ki ga je predložil Upravi ceste — tehnična sekcia v Celju in izpovedi priči, razvid- no, da je bil pri teh delih samo- stojni sodelavec kot primerno tesarski del. R. Z. je povedal, da je opozoril D. B. naj postavi ograjo. Tega pa ni hotel storiti. Češ da opravlja že vrsto let taka dela in da se mu ni nikoli pri- petila nesreča. Senat je obsodil R. Z. na 8 me- secev, D. B. pa na 6 mesecev za- pora, oba pogojno za dobo 2 let.

Čeli obnavljati že leta 1953 in

1000 litrov sadnih sokov. Ta poskus v malem pa je postal zametek za novo središče za predelavo sadja in gozdnih sa- dežev. Kmetijska zadruga je namreč preuredila letos opu- štene svinjak v lično svetlo in prostorno stavbo, oskrbljeno z vodovodom in elektriko. Tu so v treh prostorih sodobni pri- pomokki za predelavo sadja v sokove in sadna sušilnica. Predelovalnico so slovesno izročili svojemu namenu te dni in hkrati priredili počno sadno razstavo. Isti dan je bil v dvorani kina v Cerknici tu- di dobro obiskan zbor sadjar- jev z Notranjskega, ki so se ga udeležili tudi zastopniki okrajnega odbora RK, Društva prijateljev mladine, Zavoda za napredek gospodinjstva in drugi.

Otrok žrtve nepreviđenosti

Ljubljana, 16. okt. Včeraj ob 15. uri so našli v vodovodnem jarku ob Cesti dveh cesarjev v Ljubljani mrtvo komaj 18-me- sečno Tatjano Skvart, stanujo- čo ob isti cesti na številki 153. Do 13.40 ure se je kot mnogi drugi otroci igrala s svojo se- stro Lidijo. Ob tej uri pa je za- pustila hišo in se nameravala pred njo igrati. Pred hišo je skopala 1 in pol metra globok vodovodni jarek, zalit s talno vodo in deževnico, ki sega 1 m visoko. Ker je bil jarek, ki so ga skopali delavci Mestnega vodovoda, kateri grade vodov-odne priključke, popolnoma nezavarovan, je mrla Tatjana padla v vodo in takoj utonila. Odpejali so jo na neugodno postajo, vendar je bila pomoč brezuspešna.

ŠPORTNI POBOČEVALEC

Najresnejši odmev z zadnje letne skupščine smučarjev

Ali smo že zavrgli priložnost?

Skupščina Smučarske zveze Slovenije pred dnevi je tehtno začrtala nove naloge in težnje tega zimskega športa pri nas. V mislih nimamo samo vzgojnega dela v društvi, razne strokovne in splošne težnje in kvaliteten tekmovalni na snegu, temveč tudi vztrajno prizadevanje te družbene organizacije, da bi čim bolj razmahnila smučanje, ki je v Sloveniji že tako ljudski sport številka 1. Sem sodijo zlasti še privlačne celine, vrhunske smučarske prireditve, ki pač ne morejo skriti odličnega propagandnega učinka na mladino in hkrati močnega vpliva na domače reprezentativne smučarje. Obe veji sta torej danes za tako tesno povezani, pa tudi s turizmom, da jih ne moremo niti ne smemo več ločiti; prav zato ju je treba gojiti povsod, kjer so zanje dani pogoji.

Tako so menili tudi vsi tisti zastopniki slovenskih smučarskih klubov in pristaši zimskih športov vobče, ki so prišli na jubilejni zbor SZS in tam enoglasno obsodili povsem nerazumljiv in za razvoj smučarskega športa škodljiv sklep sekretariata Smučarske zveze Jugoslavije, ki je odpovedal tekmovalni prve kategorije alpskih dežel pod okriljem mednarodne smučarske federacije (FIS) pri nas.

Na posebnem gestanku zastopnikov alpskih držav (Švice, Italije, Francije, Zahodne Nemčije, Avstrije in Jugoslavije) ob

vezno tekmovali tudi najboljši reprezentanti (kategorije A) preostalih petih držav. Z drugimi besedami: vsaka država gosti po enkrat v sezoni po štiri najboljša alpske tekmovalce in tekmovalke in je v zameno za to gost ostalih petih držav s popolno moško in žensko reprezentanco.

Ze samo povabilo na sestanke v Švici je bilo za jugoslovanske alpske smučarje lepo priznanje (ceprav tudi dolžnost FIS), zlasti če ga merimo glede na kvaliteto naših izbranih tekmovalcev. Dogovor sam je ponudil jugoslovanskim smučarjem — mnogi drugi, na primer Poljaki, jim to pošteno zavidajo — dve idealni možnosti!

A) Sredi smučarske sezone (24. in 25. januarja) bi nekje v Jugoslaviji pred očmi tisočev privržencev tega športa tekmovali najboljši svetovni alpski smučarji in

B) naši izbrani reprezentanti in reprezentantke pa bi v zameno petkrat gostovali v najboljših svetovnih zimsko športnih središčih v tujini.

To priložnost je zavrgel z odločitvijo (po načelnem pristanku našega zastopnika na sešanku FIS) sekretariat SZJ prav v času, ko so smučarski in turistični delavci že izboljšali pogoje za smučarski sport vobče z gradnjo novih modernih vzpenjač (na Vitranc, na Pohorje, na Kravavec). Skoraj neverjetno je še slišati, da za tako novo obveznost, za elitno prireditve iz koledarja FIS pri nas ni mogoče najti dovolj denarja (po podatkih iz odprtega pisma celjske, koroške, mariborske in zasavske smučarske podzveze SZJ — 400.000 dinarjev!).

Smučarska zveza Slovenije je seveda upravičeno dvignila svoj glas zoper tako odločitev Smučarske zveze Jugoslavije, ki nikakor ni bila podprta z dovolj tehtnimi in strokovnimi razlogi. O izrednem vplivu elitnih tekem FIS na razvoj smučanja vobče, še poseb-

no pa alpskega, prav gotovo ni treba dvomiti, ostale pomisleke pa je lahko ovredni s preprostim računom: (samo) 10.000 gledalcev, ki bi plačali za vstopnico vsaj po 50 dinarjev, je čistih 500 tisoč dinarjev, torej toliko, kolikor bi veljala dvodnevna tekma FIS na naših tleh! Za primerjavo se samo spomnimo planjskih smučarskih skokov in poletov; prav toliko in še več ljudi je obiskalo skakalne tekme pod Poncami, ko so skakali evropski mojstri. In — ali jih ne bi bilo na tekmovalni v alpskih disciplinah v kakem ustreznem kraju prav toliko, če bi drseli pod snežni prosti Toni Sailer, Karl Schranz, Josi Rieder, Roger Staub, Anderl Molterer, Putzi Frandova, Frieda Danzer in še mnogi drugi, ki so na olimpijskih in svetovnih prvenstvih osvajali zlate, srebrne in bronaste medalje!

Seveda pa je ta protest naložil SZS in z njo tudi turističnim in potovalnim združenjem precejšnjo odgovornost. Za tako uradno prireditve FIS je namreč treba mobilizirati vse razpoložljive sile, saj pomeni več kot samo tekmovalje. Tega se smučarski delavci zavajajo, vendar menijo, da bi bili kos taki zahtevni nalogi. Prav zato se tudi potegujejo, da bi sekretariat osrednje smučarske zveze čimprej preključil svojo odločitev in vendarle prevzel izvedbo take mednarodne prireditve ali pa jo vsaj prepustil slovenski zvezi. Se je namreč čas, da se v koledarju FIS zagotovi datum za tekmovalje pri nas. Napake namreč za zdaj še ni težko popraviti; važno pa je da se to zgodi čimprej, da naš dokončen pristavek ne bo prišel prepozno v pisarno FIS. Posledice bi bile zares neljube in v škodo nadaljnjega razvoja jugoslovanskih vrhunskih alpskih tekmovalcev. Športna javnost zato upravičeno pričakuje, da bo SZJ vendarle spremenila prvotno odločitev in obvestila smučarsko skupnost prijateljskih alpskih dežel, da bo tudi Jugoslavija tekmovala na reprezentativnih prireditvah FIS v sezoni 1958-59.

Tudi Toni Sailer v Jugoslaviji: tako bi bilo lahko, če bi se lotili organizacije prireditve FIS pri nas. In za nameček bi naša popolna reprezentanca bila gost na petih podobnih prireditvah.

PROBLEMA ODREDA IN ENOTNOSTI V ŠIROKI RAZPRAVI

Po novi in pravilni poti

O denarnih in materialnih težavah športnih organizacij nasploh smo pisali že večkrat. Zadnje čase se je pojavila prav resna kriza zlasti pri dveh velikih športnih kolektivih v Ljubljani, ki združujeta v večini panog republiko in zvezno kvaliteto: pri SD Odred in SK Enotnost. Obe organizaciji sta letos zabredli v takšne težave, da jma je grozilo najhuje. Pri Odredu kakor pri Enotnosti so obupani društveni delavci že resno razpravljali o razpustu organizacij!

V sredo so se sestali predstavniki območnih svetov za telesno kulturo v Ljubljani in vzeli v pretres pereče stanje v obeh organizacijah. Zastopniki Odreda (tajnik Pavlica in blaginjak Bizjak) ter Enotnosti (Šrnelc, Omerza), so obširno pojasnjevali vse težave. Odred ima 8 klubov — vsi so najmanj republikanski, nekateri celo državni prvaki (atletičje). Toda finančno stanje v društvu je dobesedno porazno. Zato že lani nihče ni hotel sprejeti v društvu predsedniškega mesta. Redki odborniki so izgubljali veselje do dela, naveličali so se beranjenja in zbiranja oglasov. Redki posamezniki so se še borili, podirali oviro za oviro, toda slednjič so omagali pred zapreko, ki je bila le previsoka. Volja v društvu je skopnela... Darnarna stiska je bila že tolikšna, da društvo ni moglo plačevati niti značilne niti nameščenec. Na dnevnem redu so grožnje z izselitvijo, ker Odred nima denarja za lokal. Športniki nikoli ne vedo, ali bodo lahko šli na razna prvenstva, ker je v blagajni večnoma — suša. Namiznoteniški igralci bi bili morali te dni v Subotico na državno prvenstvo, toda še v sredo, ko je bila seja, niso vedeli, ali bodo lahko odšli, kajti za Subotico potrebujejo 40 tisočakov. Teh pa v blagajni ni! Če pa se klub ne bo udeležil prvenstva, bo zaradi »sabatizacije« po pro-

Ogledalo evropske atletike

Z večjo načrtnostjo bi lahko jugoslovanski atleti dosegli lepše uspehe in se uvrstili bolj pod vrh

Z rimskim mednarodnim mitingom in varšavskim dvobojem med Zahodno Nemčijo in Poljsko je bila zaključena letošnja atletska sezona v Evropi. Bila je še posebno pomembna zaradi tega, ker so se najboljši atleti in atletinje s stare celine tokrat pomerili tudi za naslove evropskih prvakov. Kakor vsako evropsko prvenstvo doslej, je tudi letošnje — v Stockholmu — nazorno pokazalo izreden napredek te panoge v starem svetu.

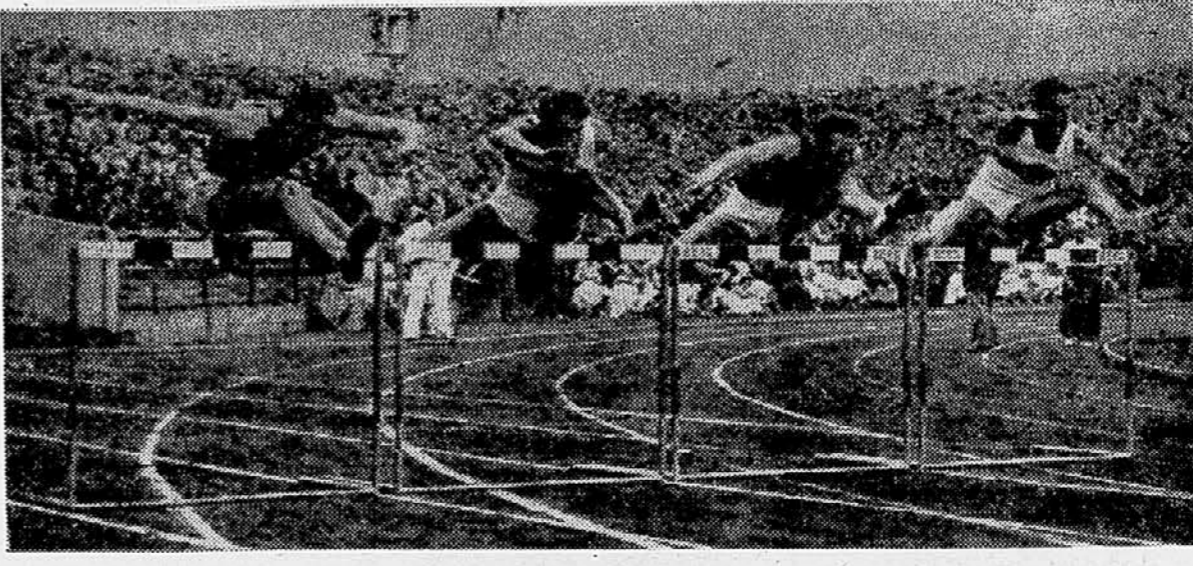
Evropska atletika v primeri z ameriško nedvomno hitreje napreduje. Ceprav so ZDA sedaj gotovo še najmočnejša atletska velesila, pa vse kaže, da bi se reprezentanca Evrope že kar uspešno kosala z izbranim ameriškim moštvom. Evropejci so se namreč izredno poboljšali tudi v

disciplinah, ki so bile še do nedavnega povsem »ameriške«, kakor skok s palico, tek čez visoke ovire, sprint itd. Izmed vseh evropskih držav so največji kvaliteten skok nedvomno storili Poljaki. Če ta čas še niso absolutno najboljši evropsko moštvo, pa sodijo vsekakor v najvišji razred, ki bi ga mimo njih priznali kvečjemu še SZ, Nemčija in Anglija. Reprezentanca SZ je letos precej slabša kakor je bila doslej. Tega nista pokazala samo relativni neuspehi v Stockholmu in izgubljeni dvoboj z Nemci, marveč dogodki vse sezone, v kateri je bilo težko najti ruskega atleta, ki bi bil vse čas v standardno visoki formi. Značilni so na primer teki na dolge proge, kjer pač

preduje, toda počasneje kakor drugod in tako nas od leta do leta prehitejajo tekmeči. V prihodnje bo treba sezono naših vrhunskih atletov usmeriti na črtne in že v začetku leta vedeti, kaj pravzaprav hočemo. Letos tega na primer nismo vedeli. Večino atletov smo pripravljali za evropsko prvenstvo in zanemarili Balkanske igre, naposled pa smo na obeh bojnih ostali skoraj brez lovovik.

Za prihodnjo sezono smo sklenili dvoboja moške reprezentance s Poljsko in Italijo, naši atleti pa se bodo udeležili tudi Balkanskih iger v Bukaresti. Pomen prireditve je torej jasen: 1. Bukarešta, 2. Beograd (Italija) in 3. Varšava (Poljska). Le majhna peščica najkvalitetnejših atletov bi lahko ušla temu kalupu. Vzemimo za primer Stanka Lorgerja. Zanj seveda Bukarešta, pa tudi Beograd in Varšava ne morejo biti cilj sezone, ker na teh prireditvah ne

Posnetek z atletskega dvoboja SZ: Zahodna Nemčija. Evropski prvak v teku čez visoke ovire Nemeč Martin Lauer je zmagal tudi v tej preizkušnji in tako mnogo prispeval k uspehu nemških atletov.

tudi Rusi v eni sami sezoni (kljub množičnemu zaledju) niso mogli premostiti izgube Kuca.

Sicer pa so Rusi večje priklivali prehodno slabost svoje moške atletike. Na obeh dvobojih (z ZDA in Nemčijo) ter v Stockholmu so kratko in malo seštevali moške in ženske izide ter tako zaradi odličnih atletinjskih vseh preizkušenj izšli kot zmagovalci. Seveda pa se Rusi smni dobro zavajajo svojih slabosti in ni treba dvomiti, da bodo (in to velja tudi za Američane!) vsestransko pripravljeno dočakali novo sezono.

Finska, CSR, Vzhodna Nemčija, Madžarska, Švedska in Italija sestavljajo naslednjo kvaliteten skupino. Naša moška reprezentanca pa je uvrščena še nižje. Naš atletski tekmovalci

Kratek odmor za Münchenski šahovski mizami

Drug trd oreh

Dvoboj med Jugoslavijo in Nemčijo je za zdaj: 1:0 (3)

München, 16. okt. Udeleženci šahovske olimpiade imajo danes popolnoma prost dan, ki so ga nekateri izkoristili za to, da so se odzvali vabilu organi zatorjev v Garmisch-Partenkirchenu. Večina šahistov, posebno tisti, ki imajo prekinjene partije iz V. kola, pa ni odšla na izlet. Točke so pač vendar važnejše...

Tudi Jugoslovanci so ostali doma in analizirajo prekinjene partije iz dvoboja z Zah. Nemčijo, ki bodo odločile, ali bo Jugoslavija tudi še nadalje obdržala prvo mesto pred SZ.

Ali so za to realne možnosti? Odgovoriti ni tako lahko. Pregledati je treba partijo za partijo in dvoboj za dvobojem.

V srečanjih V. kola je stanje za zdaj naslednje: Jugoslavija vodi proti Zah. Nemčiji 1:0. Dr. Trifunović je po zanimivi igri v francoski obrambi premagal Schmieda, ostale partije pa so prekinjene.

Na prvi deski ima Gligorić malenkostno prednost pred Unzickerjem. Ceprav njegov dobitek še ni na dani, pa strokovnjaki vendar sodijo, da bi Nemeč moral biti kaznovan zaradi tega, ker se je pač poslužil nimco-indijske obrambe, za katero je naš vele mojster pač velik specialist.

Matanović in Traeger sta prekinila v izenačeni poziciji. Matanović je sicer v kraljevi indijki imel že precejšnjo prednost, a je v srednji igri slabo kombiniral in tako izgubil prednost. Na četrti deski je Djurašević proti Dargi v angleški partiji žrtvoval kmeta, vendar nekorektno, tako da ima Nemeč ob prekinjivi več možnosti za celo točko kakor Djurašević za polovico.

Računati je torej treba, da bo Jugoslavija zmagala 2.5:1.5 oziroma v najboljšem primeru 3:1. Ker so Rusi odločno premagali Češkoslovake (Pachman in Botvink sta remizirala, Petrosjan je zmagal proti Kozmi, Smislov in Talj pa imata ob prekinjivi boljša položaja proti dr. Filipu in Fihltu), se nam bo SZ ali povsem približala ali pa nas celo ujela.

V ostalih dvobojih so rezultati za zdaj takti: Avstrija: Argentina 1.5:1.5 (1) (Pilkni je remiziral z Dücksteinom), Anglija: Vzhod. Nemčija 1:2 (1), Španija: Švica 1:1 (2), Bolgarija: ZDA 2:2 (Bobovci: Reshewsky remi, Minev: Bisguier 0:1, Padevski: Rosolimo 1:0). V slednjem dvoboju je na-

stvil tudi svetovni mladinski prvak Lombardi, ki je pred dnevi zakrivil prometno nezgodo, ki je terjala zanj lažje poškodbe in kakih 10.000 mark materialne škode.

Po V. kolu je stanje na tablici takole: Jugoslavija 12 (3), Argentina 12 (1), SZ 11.5 (2), ZDA 11.5, CSR 11 (2), Španija 9.5 (2), Avstrija 9.5 (1), Zah. Nemčija 8 (3), Bolgarija 7.5, Vzhod. Nemčija 6.5 (1), Švica 6 (2), Anglija 6 (1).

Tudi v obeh tolažilnih skupinah so boji precej razburljivi. Izmed posameznih rezultatov velja omeniti zmago Izraelca Porata proti danskemu vele mojstru Larsenu ter drugi zaporedni neuspeh madžarskega vele mojstra Szaba v partiji s Kolumbijscem Quellarjem.

Strokovnjaki so zadovoljni z dosežanim igro jugoslovanskih reprezentantov, izmed katerih se posebno odlikujeta Gligorić in Matanović. Vele mojster Bronstein je o Gligoriću večkrat dejal, da sodi vsekakor med tri najmočnejše šahiste na svetu. Če štejemo za najboljša Botvinka in Smislova ali Talja ali Petrosjana. Gligorić je vsekakor med prvo trojico, je dejal Bronstein. Ruski vele mojster našemu pravu celo daje zaradi odlične igre na turnirju prvo mesto med udeleženci Münchenske olimpiade.

Jutri dopoldne bodo igrali prekinjene partije, popoldne pa bo na sporedu VI. kolo, v katerem se bo Jugoslavija pomerila z Bolgarijo.

ZADNJI ROKOMETNI DOGODKI

Poraz vodeče Drave

Zadnje nedelje je bilo v ligaskem tekmovalstvu v rokometu spet nekaj zanimivih izidov. Nedvomno najbolj presenetljiva je bila vest iz Ptuj, kjer so igralke ljubljanske Slovana premagale doslej vodilno slovensko žensko ekipo. Uspeh Slovana je tem večji, ker je to zmago izvojeval celo nekoliko okrnjen. Upajmo, da uspeh te mlade ekipe ne bo ostal osamljen. Z visoko zmago nad Mladostjo so se igralke Partizana iz Crnomolja povzpelle na prvo mesto.

V moški konkurenci je vnovič dobro zaigrala ekipa Partizana-Krma in premagala domačega tekmeča Svoboda. Omeembe vredne je tudi nekoliko visok poraz Rudarja v tekmi z Odredom. Izid daje slutiti, da se ekipa Odreda vrača v staro formo.

POJUTRIŠNEM DERBY: ODRED: BRANIK. V nedeljo bodo v kotališču dvoboj obeh vodilnih slovenskih ekip. Vsa dosedanja srečanja so bila zmerom tesna po izidih in naspeta po poteku. Nedvomno bo-

LESTVICA

Moški:	Švica	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Odred	5	4	1	0	83:68	9				
Branik	5	4	0	1	106:73	9				
Kovinar	5	3	1	1	78:77	7				
Rudar	5	3	0	2	73:65	6				
P. Krim	5	3	0	2	84:75	6				
Svoboda	5	2	0	3	75:68	4				
Slovan	5	0	0	5	67:91	0				
Maribor	5	0	0	5	57:118	0				

Zenske:

Švica	1	2	3	4	5	6
P. Crnomelj	4	3	0	1	26:17	6
Svoboda	4	3	0	1	22:16	6
Drava	4	3	0	1	22:16	6
Slovan	4	1	1	2	24:27	3
Mladost	4	1	0	3	19:30	2
P. Piran	4	0	1	3	24:33	1

Otvoritev žičnice na Vitranc - novembra

Nekateri slovenski listi so te dni objavili vest, da bo otvoritev žičnice na Vitranc že v nedeljo, 19. oktobra. Izkazalo pa se je, da je bila informacija, ki so jo dobili časopisi, netočna oziroma zastarela, ker je bila otvoritev pred meseci sicer planirana za ta termin, a kasneje preložena.

Član gradbenega odbora inž. Ljubo Bizjak nam je s tem v zvezi dejal: »Žičnico na Vitranc bo te dni pregledala tehnična komisija, nakar bo verjetno vse nared za otvoritev. Točen datum otvoritve še ni določen, vendar je pričakovati, da bomo izbrali eno izmed novembrskih nedelj.«

do imeli gledalci priložnost videti dober sport. Odred ima sicer prednost domačega igralca in lahko računamo na podporo svojih navijačev, vendar pa ekipa Branika ne gre podcenjevati, ki bo prišla na to tekmo v najmočnejši sestavi. Izid tega dvoboja bo neposredno odločil o prvem mestu v razpredelcu.

Tudi med dekleti bo to nedeljo odločen boj za najboljša mesta. Kolo je zadnje v tej sezoni, odločilni tekmo pa bosta igrala ekipa Drave in Partizana iz Crnomolja. (Srečanje bo iz objektivnih razlogov po želji Crnomeljčank sele v torek). Morda bo Prufankam zadostovala prednost domačega igralca za popoln uspeh. Pomembna pa bo v nedeljo tekma med Slovanom in Svobodo, saj bi z izidom zmago slednjega lahko zasedla jesenski prestol.

Nedeljski rokomet v Ljubljani je takle: Odred: Branik na kotališču ob 10.30 uri (z dvema predtekma od 8.30 ure dalje) in Slovan: Svoboda (ženske) ter Slovan: Svoboda (moški) ob 16. oziroma 16. ure na igrišču Partizana Moste (s predtekmo ob 14. uri).

Odred pojde v Subotico

Ceprav je vodstvo NTK Odred že odpovedalo udeležbo na tekmovalju I. zvezne namiznoteniške lige, ki se je danes začelo v Subotici in bo trajalo do nedelje, je ekipa v zadnjem hipu le odšla na pot, in sicer z izdatno pomočjo Okrajne športne zveze Ljubljana.

V MEKAJ VRSTAJI

Prebivalcem Loške doline

Jutri, v soboto, ob 17. uri bo v kino-dvorani v Starem trgu predavanje z naslovom »Sport v besedi in sliki«. Športna zveza, Partizan Slovenije in sekcija športnih novinarjev vabijo prebivalstvo k čimvečji udeležbi.

Namiznoteniški drugoligaž na Jesenicah

Ekipno državno prvenstvo II. zvezne lige bo od danes do nedelje na Jesenicah. Organizator prireditve je domači namiznoteniški klub, ki je pred nedeljo v svojem neumarim funkcionarjem Ložetom Strumbom na čelu slavil 20-letnico dela. Jeseniškega turnirja se bo udeležilo 12 ekip, izmed katerih se bodo tri najbolj plastrane uvrstile v I. zvezno ligo. Tekmovalje bo v veliki dvorani doma TVD Partizan vsak dan od 8. do 12. ter ob 18. do 20. ure.

Pionirji na kotalkah

Zveza za drsanje in kotalkanje Slovenije bo priredila jutri z začetkom ob 16. uri na kotališču v Cufarjevi ulici v Ljubljani prvo pionirsko republiko prvenstvo v kotalkanju. Prireditelj pričakuje za nastop mlade tekmovalce Olimpije in Ljubljane, vendar in Novo Gorzo.

Med nastopajočimi bodo tri moške tri hrvatske, tri slovenske in po ena ekipa iz BiH, Crne Gore in Madžarske.

KOLENDAR
Petek, 17. oktobra: Mira
Danes se spominjamo smrti Vladimirja Gortana...

DR. MIRA FINK, specialista za ženske bolezni v Ljubljani, Zupancova 14...

Zdravstveni dom Rudnik: Dr. Viktor Valentin, Rudnik 80, tel. 23-262...

Zdravstveni dom Beograd: Dr. Cebin Branko, Slovenska 35, tel. 282-297...

Zdravstveni dom Moste: Dr. Zdenko Čuček, Moste 14, tel. 31-350...

OBJAVA: Tehniški muzej Slovenije vabi k otvoritvi nove gozdarske, lovne in ribiške razstave...

V 30. letu starosti je dočrpela naša mati stara mati in babica JAZEFA LENARČIČ...

JOZICA LOESKE roj. FINK: postna uradnica v pokolu. Na zadnji pot jo bomo spremljali iz Nikolajevke...

POZOR! Obveščamo vse zainteresirane potrošnike, da bomo pričeli s SKLEPANJEM POGOVB ZA LETO 1959...

»ELEKTROBOZNA«: Elektrokemijsko industrija - Jajce. Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Beltinci...

»ELEKTROBOZNA«: Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Beltinci. Pogoji: pod 1. agronom z najmanj petletno prakso...

Uprava za ceste OLO Kranj sporoča, da bo cesta III. reda št. 1313 Lesce-Begunje-Tržič zaradi gradnje vodovoda na odseku Begunje...

STUDENTJE POZOR! V SOBOTO 18. OKTOBRA 3. EKSKLUZIVNA STUDENTSKA PLESNA ZAHAVA v velikem akademskem plesnim orkestru v dvorani študentskega menze...

POSKUSITE SE VI: NAJBOLJŠO KREMO: GLEDALIŠČA: DRAMA LJUBLJANA: Petek, 17. okt. ob 19.30 uri: Cankar: Za narodov blagor...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

OBVESTILA: V zvezi z odločbo Zveznega izvršnega sveta o evidenci in kontroli cen, sklepi sveta za obrt ObLO Ljubljana in Sveta za obrt ObLO Ljubljana Center...

KONCERTI: Drevi v petek dne 17. t. m. koncert za rumeni abnoma. Na sporedu Rahmaninov - Rapodija na Paganimov tomo za klavir in orgle...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

RADIO: SPOROČILA ZA PETEK: Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

KINOU: KINOSPORED ZA PETEK: KINO UNION: predvaja II. del amer. ital. barv. vstavitvenega filma »VOJNA IN MIR«...

Radi bi natančneje napovedovali vreme

Ko bodo meteorologi po zaključku geofizičnega leta proučili vse zbrano gradivo in ko bo tako vremenoslovje doseglo višjo stopnjo natančnosti, bodo humoristi po vsem svetu ob eno najhvaležnejših tem. To pričakujejo danes tudi jugoslovanski vremenoslovci glede na številne zabavljice ki krožijo na račun njihovih napovedi. Menijo, da se ne varajo, ker je končni cilj vseh obsežnih in številnih meteoroloških dejavnosti v okviru te velike mednarodne akcije prav to, da bi izboljšali natančnost in izpolnili podobno podnebju posameznih področij. To bo pomagalo spraviti vremenoslovne napovedi na višjo znanstveno raven.

Približno sto sinoptičnih postaj, več posebnih observatorijev ter zvezni in republiški hidrometeorološki zavodi v Jugoslaviji so združili napore v skupnih akcijah, predvidenih za geofizično leto. Proučevanja se bližajo zaključku. Raziskovanja so že nudila obilje dragocenega gradiva, zakaj razen nadaljevanja standardnih merjenj so že ob pričetku tega velikega mednarodnega dela uvedli v Jugoslaviji tudi obsežna specialna merjenja.

Redna proučevanja višjih slojev atmosfere, ki jih opravljajo z radijskimi sondami na višini 30 km, so razširili z merjenji jakosti sončne izžarevanja. V Beogradu in Zagrebu hite zbirati meteorološke podatke o prizemnem, deset metrov debelem zračnem sloju. Izboljšani instrumenti merijo gibanje temperature in vlažnosti zraka, hi-

trost in smer vetra. Ikrati merijo z električnimi aparati temperaturo in nekatere druge lastnosti tal, pa tudi globljih slojev zemeljske skorje. Pri merjenju ugotovitev bo dalo brez dvoma izredno zanimive, predvsem pa koristne izsledke.

Komisija za meteorologijo pri nacionalni komisiji za geofizično leto je dala podrobna navodila vsem vremenoslovskim postajam v državi, kako je treba opazovati polarni sij, ki so ga letos večkrat opazili tudi na našem nebu, sicer pa je pri nas razmeroma redek pojav. Vse meteorološke službe so vsestransko proučevale ta naraven pojav, predvsem pa višino, do katere se je povzpeli polarni sij nad obzorje.

S posebnim zanimanjem so jugoslovanski vremenoslovci proučevali — in še proučujejo — gibanje in oblike oblakov, čemur po svetu sicer ne posvečajo pretirane pozornosti. Nekateri jugoslovanski znanstveniki menijo, da so tipi oblakov značilni za določena vremenska stanja, tako da bi mogli postati tudi oblaki eden elementov za izboljšanje napovedovanja vremenoslovja.

Strog režim nad njihovim življenjem in vzgojo. Deklice so v takem vzdušju tudi odrasle. Za petorčke pa, ki so se rodili leta 1943 argentinskemu bogatemu kmetovalcu Francisku Dillientu, ni vedel nihče, razen njihovih staršev in zdravnika. Ko je prišlo na svet kar pet zdravih in dobro razvitih otro-

mena. Naši meteorologi so tudi sicer posebno zainteresirani za reševanje tistih problemov, o katerih je več različnih mišljenj. Tak je n. pr. problem tako imenovane numerične prognoze, to je napovedi s pomočjo preračunavanj.

O vseh teh naporih naših vremenoslovcev povprečni državljani prav malo ve, zanima ga predvsem — kakšno bo vreme danes in jutri. Prav je, če zve, da nemara ni tako daleč čas, ko mu ne bo treba na napoved lepega vremena reagirati tako, da vzame s seboj — dežnik.

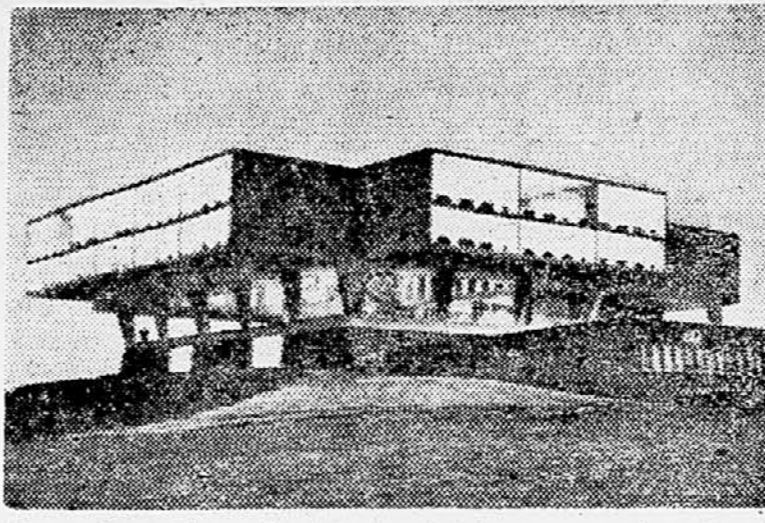
Petnajst let so molčali o petorčkih

Spominjamo se že kanadskih petorčk — sestric Dionne, izmed katerih je ena umrla pred dvema letoma. Njihovo rojstvo je zbudilo pozornost vsega sveta, ker je bil to izredno redek primer. Ameriška javnost je takoj prevzela patronat nad petorčki, zdravniki, ki jim je pomagali na svet, pa je uvedel

strog režim nad njihovim življenjem in vzgojo. Deklice so v takem vzdušju tudi odrasle. Za petorčke pa, ki so se rodili leta 1943 argentinskemu bogatemu kmetovalcu Francisku Dillientu, ni vedel nihče, razen njihovih staršev in zdravnika. Ko je prišlo na svet kar pet zdravih in dobro razvitih otro-

čikov — dva fantka in tri deklice — so jim starši hoteli prihraniti dvomljivo srečo prevelike popularnosti, ki so jo poznali iz primera Dionnovih. Tako je ostalo njihovo rojstvo vsakega izmed petorčkov so prijavili pri drugem matičarju. Niti otroci sami niso do svojega petnajsetega leta vedeli, da so petorčki. Vzgojajo so jih povsem individualno in zato se je pri vsakemu razvil značaj, ki ga je otrok imel že v zasnovi. Otroci so medtem končali nižjo srednjo šolo. Dečka bosta dalje študirala, deklice pa bi želele ostati doma do možitve.

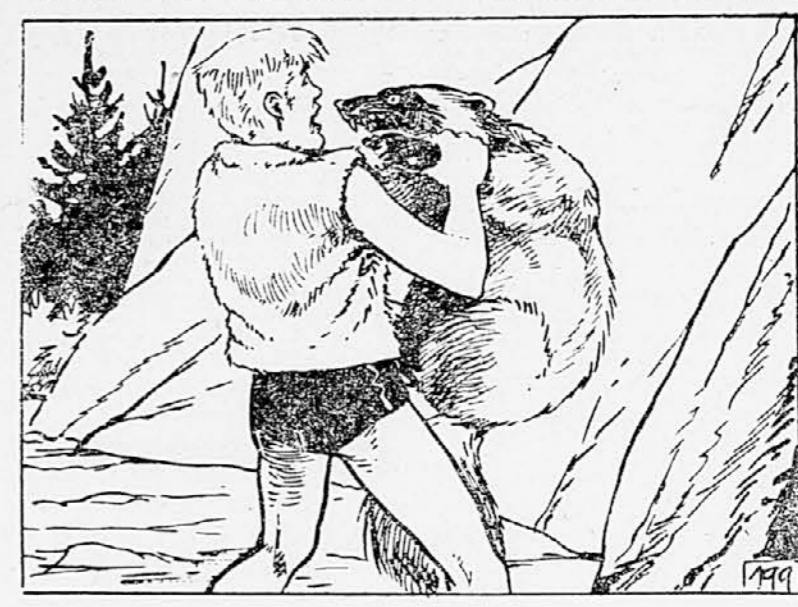
Zanimivo je, da je občevalni jezik med otroki španski, s starši se pogovarjajo v italijanski, obiskujejo pa angleške šole. Dilliente je premožen in si je mogel privoščiti individualno vzgojo svojih otrok, medtem, ko so bili starši Dionne siromašnejši in so se obogatili šele po rojstvu petorčk.

V spomin padlim v drugi svetovni vojni in v vojni na Koreji je postavilo mesto Milwaukee, Wisconsin, moderno zgradbo, v kateri bo stalna razstava moderne upodabljajoče umetnosti, poleg tega pa je v zgradbi tudi dvorana za gledališke predstave in koncerte. To je prvi spomenik v ZDA ki so ga postavili v obliki kulturnega centra in ne kot tradicionalno skulpturo.

VELIKA STAVA

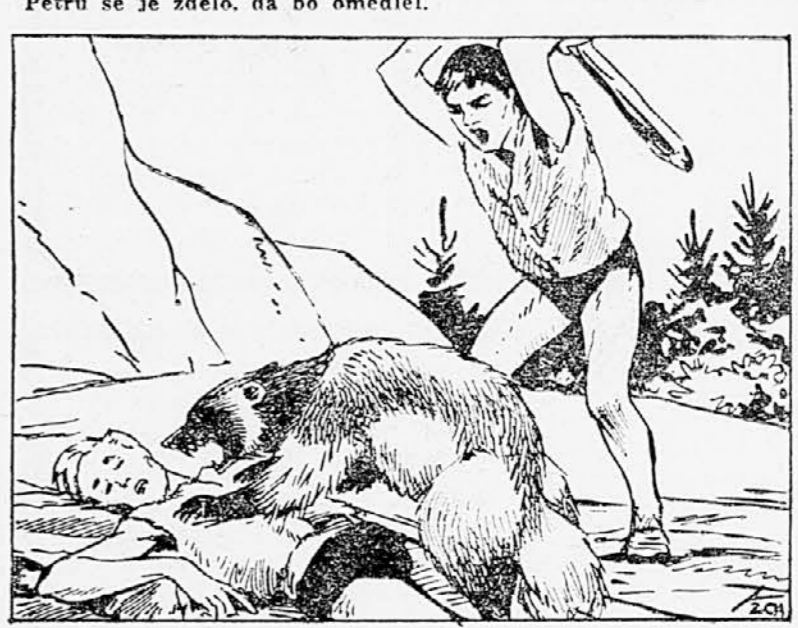
PO POVESTI SAMUELA SCOVILLA
RISE MIKI MUSTER

199. Roke so se mu vedno bolj tresle, komolci so se upogibali, v obraz mu je udarjala zoprna rosomahova sapa. V zadnjem trenutku, preden bi se ga bil utegnil dotakniti gobec renčee zveri, je bliskovito izpustil nogi in oklenil vrat. Iztegnil je roki in žival ni dosegla njegovega grla, le s krepilji mu je do krvi razpraskala roke.

200. Tiščal je rosomahovo glavo čim dalje od sebe in se počasi umikal. Čutil je, da mu zmanjkujeta moči, da železni prijem njegovih prstov popušča. Se enkrat je obupno poklical na pomoč in zasiljal glasni odgovor tovariša, ki je hitel v velikanskih skokih z dvignjenim kilem k njemu. Zver je pokazala ostre zobe in Petru se je zdelo, da bo omedlel.

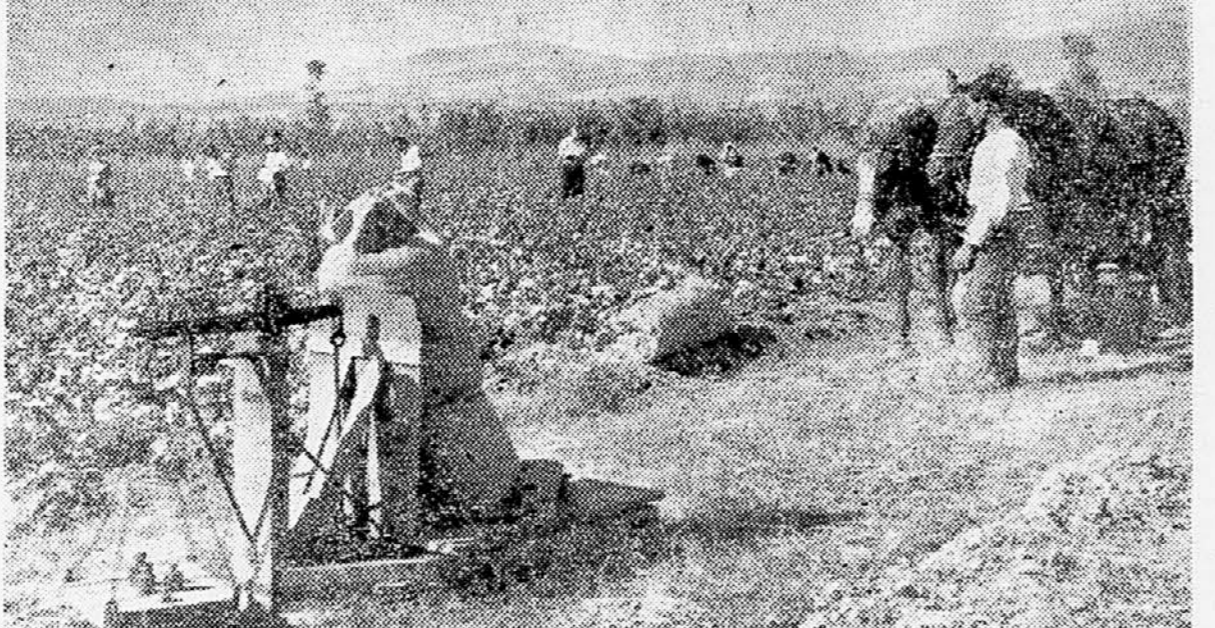
201. Roke so mu omahovale, skripajoči zobje in žareče rosmahove oči so se mu vedno bolj bližale. Se enkrat je skočil nazaj — toda spotaknil se je ob korenini, padel in nezavesten obeležal. Roke so izpustili rosomahov vrat in zver se je z globokim, zadovoljnim renčanjem pognala na svojo žrtev, da bi ji zasadila zobe v vrat.

Edmund Hillary — čebelar
V zadnji britanski izdaji »Kdo je kdo« (Who's who) je najl. Sira Edmunda Hillaryja (Himalaja in Južni tečaj) med čebelarji. Čebelarstvo je menda res njegov »konjiček«. Kdo bi menil, da pripelje lažna skromnost tudi do takšnega pretiravanja?

Križanka
VODORAVNO: 1. strokovnjak zvedencev, 2. lahka rečna bojna ladja, 3. radioaktivna prvina, važna za pridobivanje atomske energije, 4. italijanski splošni, 11. delo, 12. močno kroško vino, 13. trebuh na boizen, 14. kratica, 15. berlinske raduske postaje, 17. hodnik, 18. ribiška mreža, 20. kemični znak za plemenito kovino.

REŠITEV
VČERŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. bujar, 2. Marinko, 3. arak, 4. ob, 5. vid, 6. strd, 12. re, 13. made, 14. artikel, 16. Hektor, NAVPIČNO: 1. Viladimir (Nazor), 15. (Tone) Križlj.

Iz Makedonije: bombaž je zrel, treba ga je obrati in spraviti pod streho...

Nenavadne gobe

90 odstotkov gradbenega lesa, ki se ga v Evropi vsako leto uniči, gre na račun mikroskopsko majhnih zajedavcev, ki jih botaniki pristejajo h gobam. Zgodilo se je že, da je slavni mikolog (strokovnjak za gobe) rešil poloma nekega pariškega arhitekta. Velika lesena streha, ki jo je zgradil arhitekt, se je zrušila. Samo strokovnjakova ugotovitev, da so les načele mikroskopsko majhne glivice, je pomagala obtoženemu arhitektu.

Pred leti so hoteli v Londonu zamenjati lesene stebre nekega mostu na Temzi z jeklenimi. Les je bil nasičen z vodo in kot se je pozneje izkazalo, ga je samo to obvarovalo pred uničujočimi glivami. Ko so namreč postavili nove, jeklene stebre, so se gobe takoj naselile na kovini, ki je zaradi raznih kemičnih snovi — izločale so jih gobe! — postala kmalu neuporabna.

Zdravniki poznajo bolezen, ki je na srečo redka. Neka vrsta

gob se naseli v bolnikovih pljučih. Torej moremo mirno trditi, da so gobe povsod. Botaniki jih poznajo 30.000 vrst! Našlj so jih že v snegu visokih Alp, neko vrsto pa celo 30 cm pod zemljo. Lastnik garaže neke na Floridi je nekoč filmal dvoje gob, ki sta prodirli skozi 4 cm debela asfaltna tla.

Veda o gobah je še vedno polna skrivnosti. Nekatere moremo proučevati samo z elektronskim mikroskopom. Nekatere vrste pa dosežejo velikost dveh metrov in teže petdeset kilogramov. V kalifornijski prejšji so odkrili podgobje, ki je zavzemalo prostor 2-3 kilometrov. Nedavno pa so iz Francije prišle vesti o podgobju, ki se je nemoteno in nepretrgoma razvijalo že 700 let.

Mnogi biologi menijo, da so imele gobe važno vlogo v razvoju živega sveta. Poskusi v laboratorijih spravljajo znanstvenike v zadrego. Osamili so mikroskopsko majhen organizem rumene glivice, ki napada

usnje. Pod vplivom različne temperature se je različno obnašal: včasih kot žival, včasih kot rastlina. Domneva, da so se iz gliv razvile prve živali, potemtakem ni iz trte zvita.

TRDOVRATNI POTNIK

— Dovolite mi, da vas vržem kozi vrata... Zunaj namreč čakajo nek trdovratni potniki, ki mi hoče na vsak način prodati svoje blago!

Tako globoko!

Globoko pod površje, na absolutni meji dovoljene globine, je njegovo trdno ohišje trpelo in se upogibalo pod nenavadnim pritiskom, njegova rebra so se trdo upirala dvjemu, neverjetnemu navalu milijonov ton morske vode, ki se mu ne da ubežati in ki je neizprosno, tam doli se je Walrus bojeval za življenje. Vijaki so se mu komaj obračali, njegove zaklopke in šivi so bili trdno zaprti pred smrtonosnim pritiskom, in delal ni nobenega hrupa — prav nobenega hrupa.

S površja smo slišali vijake našega zasledovalca, ki se je kakor po preračunem načrtu premikal sem in tja, kakor da bi poskušal pokriti vse področje, kjer bi utegnili biti mi. A globinskih bomb ni bilo več in čez nekaj časa so potihnila tudi vijaki; vse, kar smo še slišali, je bilo enakomerno sikajoče brnenje, področje, kjer so bili odmevi našega prisluškovalnega aparata višji kot drugod — znamenje, ki nam je prej napovedalo rušilčev napad.

A Walrusa drugič ne bodo ukanili. Ves dan smo ostali v največji globini in pluli kar se da tiho in šele pozno ponoči smo omilili čuječnost pred globinskimi bombami. Japonski rušilec se je očitno zadovoljil s tem, da nas je po vsej verjetnosti uničil, zakaj napada ni ponovil. Njegovi izdajalski odmevi so počasi zbledeli iz zvokov, ki jih je sprejemal naš prisluškovalni aparat. Kljub temu pa se nismo upali dvigniti na periskopsko globino, dokler ni bila že trda noč, na površje pa smo se prikazali šele nekaj pred polnočjo.

Prvi dan na bojišču je bil za nas dolg, trd in skorajda usoden.

Pregledali smo poškodbe na palubi in pod njo. Pregled periskopa, ki smo ga uporabljali za približevanje, je pokazal, da je objektiv razbit in da je cev polna vode; prav nič upanja ni bilo, da bi ga mogli popraviti. Radar SJ nam je prej vtilval zaupanje, čeprav ga nismo uporabljali, ker nam je zagotavljal, da se nam vsaj na površini ne bo mogla neopazno približati nobena ladja bliže kot na dve milj. Zdaj je bilo konec tudi

z njim. Imeli smo še en periskop, čigar premer je bil nekaj večji kot pri prvem, drugega radarja pa nismo imeli. Obe izgubi sta nas resno prizadeli.

Na palubi pa so bile poškodbe še hujše. Vse radijske antene so bile uničene, odneslo pa je tudi drogove, na katere so bile pritrjene. V srednjem osrednjem krovu je bila velika odprtina — manjkalo je vsaj dvajset kvadratnih čevljev lesenih deščic — to je pričalo, kako blizu je eksplodirala vsaj ena izmed globinskih bomb in kako močna je bila eksplozija. Na nadpalubju je bilo nekaj manj pomembnih poškodb, neka globinska bomba pa je morala eksplodirati prav nad našim tripalčnim topom, zakaj teleskopske merilne priprave je kratko in malo odpihnilo.

Spodaj, v ladijski notranjosti, so ostali najvažnejši deli opreme na srečo nepoškodovani. Skrbni pregled je pokazal, da sta vijaka z vijajnimi gredmi popolnoma zdrava, čeprav bi jih bila sila eksplozij lahko skrivila ali raztrgala. Veliki stroji prav tako niso bili prav nič poškodovani, videti je bilo, da so bili v dobrem stanju tudi akumulatorji, čeprav so bili pokrovi na nekaterih celicah razbiti. Manjše popravilo z varilno elektrodo in pranje s svežo vodo bo spravilo pokvarjene stike spat v red. Pa tudi torpedne cevi niso po vsem videzu pretrpele nobenih poškodb. Nekaterih drugih delov pa nismo mogli več uporabljati. Ogenj v zadnjem kontrolnem oddelku je uničil stroj, ki premika krmna krila. Do vrnitve v pristanišče jih bomo morali uravnati z rokami, kar nikakor ni lahko opravilo. Osrednja črpalka, s katero smo črpali vodo v tanke, je počila in jo je vrglo iz ležišča, popraviti pa je nismo mogli; pomagati si bomo morali s črpalko za izsuševanje. Tudi en zračni kompresor je izrgalo iz podlage; drugi je bil še dober; če bomo z njim previdno ravnali, bomo imeli dovolj stisnjenege zraka.

Laže ranjenih je bilo tudi nekaj mož, med njimi Quin in Hugh Adams, razen tega pa je nekdaj iz zadnjega torpednega oddelka vdihnil preveč dima. Nobena poškodba pa ni bila resna in tako so se kmalu vsi vrnili na svoja mesta. Ko smo

tako pazljivo pregledali vso ladjo, smo videli, da lahko nadaljujemo bojno križarjenje.

Ostali del noči, od polnoči do jutra, smo si divje prizadevali, da bi usposobili Walrusa za novo potapljanje. Poškodbe na radarju in na stroju za premikanje krmnih kril so bile najhujše in preden smo si priznali poraz, smo zapravili pri njih več ur.

Ladja kot celota pa je bila nepoškodovana. Iskali smo razpoke ali vdolbine na mestih, kjer bi jih lahko naredile bližnje eksplozije. Tega nismo našli, pač pa smo odkrili veliko znamenj, ki so pričala, kako blizu so eksplodirale bombe. V poročilo o bojni patrolji sem zapisal:

Natančni pregled ladje ni pokazal kake poškodbe na ogrodju. Ohišje je zelo dobro preneslo vse pretrese. Lepa hvala delavcem pri Electric Boat, ki so nam zgradili to čudovito ladjo.

Tudi v resnici sem čutil tako.

Štiri dni smo delali neprenehoma, podnevi pod vodo in ponoči na površju, da bi znova napolnili akumulatorje in dokončali vsa popravila na krovu. Najhuje je bilo to, da nam je pometlo z ladje vse radijske antene. Če smo se hoteli povezati z domačim oporiščem, smo si morali urediti nekaj zasilnega. Sneli smo jekleno vrv, ki je bila napeljana okrog kadilnega krova namesto ograje, nekaj žic s priprav za naganje torpedov in rezervno žico za odpiranje vrat, ki smo jo imeli po naključju s seboj. Pod neposrednim Kohlerjevim vodstvom — bil je na našem krovu edini, ki se je kdaj ukvarjal z vezanjem žic — smo skrpali kratko, nerodno anteno. Drugo noč smo med ostalimi popravili napeli tudi njo in tako smo lahko sprejemali sporočila, vendar je bilo očitno, da jih ne bomo mogli oddajati, dokler ne bomo dosti bliže Pearl Harboru.

Med kritičnim obdobjem smo se umaknili v oddaljeni kot PODROČJA SEDEM in nismo videli nobene ladje, kar nam je prišlo v teh okoliščinah zelo prav.

Drobiž

V Kapstatu je obsojilo Vrhovno sodišče britanskega protektorata Basuto in Maseru na smrt sedem domaćinov, ker so umorili mladoletnega člana svojega plemena. Pri razpravi se je pokazalo, da so hoteli tako priklicati duhove, ki bi varovali njihovega plemenskega poglavarja Setlotla.

V Sovjetski zvezi so izselili prebivalce iz 254 vasi, ker jih bo zalilo »Bratsko morje« na reki Angara, ob odtočnem kanalu Bajkalskega jezera. To umetno jezero potrebuje za novo hidrocentralo.

V Pekingu je začel obratovati prvi deset tuščinovstni atomski reaktor in prvi ciklotron.

Grško notranje ministrstvo je prepovedalo predvajati v atenskih nočnih zabavstvih tikzov »strep-tease«, češ da so take predstave nemoralne.

Nemški rastlinoslovci so dognali, da napravijo žuželke v enem letu škodo na polju in po vrtovih za približno 87 milijard nemških mark.

V Oslu na Norveškem nameravajo zgraditi atomske kurilne naprave, s katerimi bodo oskrbovali vse mesto.

Italijanska vlada ni izdale vstopnega dovoljenja za obisk Italije bivšemu predsedniku Argentine — Peronu.

Cetvorčrke — tri deklice in enega fantka — je rodila 21-letna Sultana Ekica iz Turčije.

Trčenje satelitov

Možnost trčenja dveh satelitov, ki krožita okrog Zemlje, je dokaj razburjala ameriško javnost. Znanstveniki so proučili ta problem in objavili izsledke: trčenje umetnih satelitov je verjetno vsakih 20 do 30 milijonov let!